

כתר מלכות

13

הירחון התורני מבית היוצר של מוסדות ישיבת 'כסא רחמים' כסליו התשפ"ו

כתר לראשנו

מרן גאון ישראל רבנו ראש הישיבה זצ"ל

אין סגולה כתורה

ימי האדם וחיי האנוש הבל הבלים המה. כצל יחלופו, כחלום יעוף וכעלה נושבת, ואם חי אדם אלף שנות חיים טובים ובריאים, בהגיע עת פקודתו ידמה בעיניו כאילו חי מספר שנים, כמו שהמליצו הדרשנים: "אדם להבל דמה", אדם הראשון שחי 930 שנה, להבל בנו דמה, שחי פחות מחמשים יום. כי סוף סוף "ימיזי אפילו כצל? עובר". צל בהיפוך אתוון לץ שעולה 930 (בחשבון פ' סופית ל-900 באותיות מנצפ"ן), הכל עובר וחולף עם הרוח, (ואם נקח אותיות צל כסדרן עולים 120, היינו אפ"י יחיה מאה ועשרים שנה הכל עובר), ולכן "להבל דמה", דמה בגימטריא 49 יום שחי הבל אחיו של קין.

בהיסטוריה קוראים על מלכים אדירים ומעצמות שהרגיזו בשעתן תבל ומלואה: האשורים, הכשדים, מצרים, עמון ומואב, אדום ויון ורומי, כל אחד ואחד מהם התנשא כנחשול של ים לבלוע את העולם כולו, פוצץ וכבש והרס ולכד והפיץ והדיח ערים ומושבות ומדינות והוריד מלכים מכסאותיהם, וכיום - זכר קלוש למו בספרי ההיסטוריה, ובחרבות האמפיתיאטרון של רומי ובשרידי אתונה עוד ישוחחו רבים מה היתה עיר זו פעם, ערש התרבות והאמנות, ערש הפילוסופיה וההנדסה וכו', אבל קשר עם ההווה - אין למו.

לו עמדו מקברותיהם כעת סנחריב האשורי ונבוכדנצר הבבלי ואריסטו היוני ואלכסנדר המוקדוני ופרעה המצרי, וראו את העולם שהתקדם בצעדי ענק מאז הכירוהו עד היום, היש להם משהו חדש בשבילנו? או היש לנו "שאלות" להם? לא מינה ולא מקצתה. היש לנו ענין להכיר מה אכלו ושתו בדורות שעברו, לולי תחביב לחוקרי הארכיאולוגיה. היש לנו ענין לשאול את אוקלידוס היוני מה דעתו על המחשב האלקטרוני או על שיטת הִסְפָּרוֹת הַהוֹדֵית שנופצה בכל רחבי תבל? העולם מתקדם מיום ליום, והישות שהיו בשעתן מודרניות ביותר, עבר זמנן בטל קרבנן, ומה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול לחקור אחריהם?

אחת היא יוצאת מן הכלל בכל מחמדי קדם וחקירות העבר, היא תורתנו הקדושה. זו התורה שבעת נתינתה לעם ישראל היה עמנו "לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב", בתוך אספסוף של מיליוני בני אדם עובדי אלילים ופסילי עץ ואבן, נתגלה "קול ה' בכח קול ה' בהדר" לעמו בחירו, והשמיע קול גדול ולא יסף "אנכי ה' אלקיך".

והקול הזה המשיך להדהד ולפוצץ סלעים ולשבר הרים, ומכחו ואימתו נסוגו אחור כל דמיונות אדם ותחבולותיו. נפלו בנייני המצרים, התפוררו ארמונות אשור ובבל, שחו גבעות הקפיטוליום של יון, נמוגה האימפריה של רומי, ויפוזו זרועי האלילות העולמית, ולמעלה מחצי האנושות כיום, דתם תרבותם ומחשבתם שאובה ממעיינות התורה, שהגיעה אליהם בעקיפין, והיא שהשפיעה על הקידמה והתרבות האנושית במישרין ובעקיפין.

מנוחת האדם אחת לשבוע, ביטול העבדות, שיוין כל בני אדם בפני החוק, איסור יציחת אדם שאינו מועיל לחברה (כרציחת

הילדים הנכים בני שבע ביון "התרבותית" לפני כאלפיים שנה, שדחפו אותם מראש הר גבוה כשעיר המשתלח), איסור אכזריות גם כלפי בעלי חיים (אבר מן החי), וכדומה וכדומה, מן המפוארים בחוקי העולם התרבותי - יסודם בתורת ישראל. מה נפלאים דברי איוב בדברו על זכויות העבד והאמה: "אם אמאס משפט עבדי ואמתים בריבם עמדי, ומה אעשה כי יקום אל וכי יפקוד מה אשיבנו, הלא בבטן עושני עשהו, ויכונונו ברחם אחד" (איוב ל"א י"ג-ט"ו). לאמר: אין הבדל ביני ובין העבד הכנעני שלי, שנינו עשנו עושנו בבטן, ואחד הוא שכונו אותנו ברחם.

ספר אחד יש בעולם שעדיין לא אבד נצחו ולא הועם זיוו ולא כהה מראיתו, ספר שחיבק את עם ישראל בכל ימי הגלות וההיסטוריה הארוכה שלו. העם שמר עליו מכל משמר, כלשון הרמב"ם באגרת תימן "שגם בין קבוץ לקמץ חטוף אין הבדל בין העדות", והתורה גם היא שמרה את העם ככבת עין, ובכל הזמנים שעם ישראל הלך לאורה לא יכלו אויביו לעולל לו מאומה.

"לו עמדו מקברותיהם כעת סנחריב האשורי ונבוכדנצר הבבלי ואריסטו היוני ואלכסנדר המוקדוני ופרעה המצרי, וראו את העולם שהתקדם בצעדי ענק מאז הכירוהו עד היום, היש להם משהו חדש בשבילנו? או היש לנו "שאלות" להם? לא מינה ולא מקצתה."

חרבה ירושלים, עבר מרכז התורה לטבריא ומשם לבלל. חרבה בבל, עבר מרכז התורה לספרד ולצרפת ואשכנז. חרבו אלו, עבר מרכז התורה לצפון אפריקה ולאירופה. חרבה אירופה בימי השואה, חוזרת התורה לאכסניא שלה, לארץ ישראל. וכל מה שנלמד ונאסף ונאגר ונחקר ונכתב בירושלים וטבריא ובבל, ובצרפת ובספרד ובאשכנז, ובאפריקה ובתימן ובאירופה, הכל שמור והולך ונשזר ונטווה הלאה.

דורות התנאים והאמוראים והסבוראים והגאונים והראשונים והאחרונים, כל אחד תרם תרומתו הכבירה לנצחיות ולקדושת התורה. האשמדאי הנאצי ימ"ש בספרו "מייין קאמפף" ("מלחמתני") כותב: הישנו עם שאלפיים שנה לא הצליחו לשנות בו כמלא נימא, ונשאר תמיד עם האופי והרעיונות שלו, כמו עם ישראל? (ראה בירחון "אור תורה" שנה י"א עמוד רסז). ואויבנו פלילים...

נכון שמאה השנים האחרונות הרסו הרבה את העם ברוחניות ובגשמיות, אך כל ההורסים לא הצליחו ולא יצליחו לעולם להעמיד עם אחר, תרבות אחרת, תורה אחרת. כי כך הבטיח בורא עולם לעמו ולתורתו: "כל כלי יוצר עליך לא יצלח, וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיע" (ישעיה נ"ד י"ז).

וכיום עדים אנו לרבבות בעלי התשובה (כ"י) בארץ ובעולם החוזרים למקור מחצבתם, ואלה שאינם חוזרים, הם חסרי בסיס וקרקע יציבה מתחת לרגליהם. האב בקושי עוד מחזיק ביהדות, והבן מתבולל, והנכד - נכרת כבר מקרב עמו. המציאות הוכיחה שאין סגולה בדוקה נגד ההתבוללות: לא מדינה, ולא צבא, ולא שפה, ולא שירי "ההשכלה" שאבד עלימו כלח, רק דבר אחד ויחיד: התורה בעוזו ורוחה ובעצם תומתה, בטהרתה בלי כחל ושרק, כפי שנמסרה מדור לדור בתורה שבכתב ותורה שבעל פה.

02 תחבולות היצר

04 זיהוי מחברים עלומים

05 עצה לשלום בית

06 קשר נדיר

09 כנפי רוח

להקדשות: KTR1700505152@GMAIL.COM
לעילוי נשמת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה נלב"ע ט"ז כסליו תשס"א

יצר הרע ותחבולותיו

הנשק החדש של היצר הרע בימינו, התחבולה המקורית כדי שלא להפסיד "תיקון חצות", ומה לומדים מהנחש

לפתוח לו דלת, וכמו שאומרת הגמ' (סוכה נ"ב ע"ב), "אמר רבא בתחילה קראו הלך, ולבסוף קראו אורת, ולבסוף קראו איש". אם אתה נותן לו כניסה אפילו קטנה ביותר, אז הוא כבר בא ומשתלט על הכל. ה' ישמרנו.

בתחבולות תעשה לך מלחמה

לצערך, אני לא מתבייש להגיד לכם, הרבה פעמים כשאני ישן מאוחר בלילה, **יצר הרע בא ואומר לי, אל תעשה 'תקון חצות', אתה עייף! מה אני עושה כדי להתגבר עליך? תכף ומיד מתיישב על הרצפה, בלי מחשבות. ואז, כבר התיישבתי על הרצפה, מה, עכשיו אני אקום..?**

נכון, שראוי לומר לפני כן "וידוי", אבל אם הייתי מחכה להגיע ל"אנא", כדי לומר וידוי לפני תיקון חצות, היצר הרע היה מוצא דרך לדחות אותי. לכן אני קודם יושב על הרצפה. אחרי שכבר התיישבתי, אני כבר הכרחתי את עצמי לעשות תיקון חצות [לקום מהרצפה כדי לומר וידוי ולשבת שוב, זה לא כל כך קל]. אני קורא 'על נהרות בבל' וכל הסדר, ואומר את הוידוי אחרי כן, בקריאת שמע שעל המטה.

האדם צריך להיות "ערום ביראה", חכם וערמומי בשביל

לירא את ה'. בחור בישיבה מרגיש שבערב אחרי שגומרים את הסדר, היצר הרע בא וסוחב אותו לפטפט ולדבר, ולישון מאוחר ולקום מאוחר. מה צריך לעשות, עצה טובה: לפני שהוא יוצא מבית המדרש, כבר יאמר קריאת שמע שעל המטה, אחרי ק"ש שעל המטה אסור לדבר, כיון שבירך 'המפיל', זה סעיף בשלחן ערוך (א"ח סי' רל"ט ס"א בהגה). ואז הוא 'ערום ביראה', התחכם על יצרו, וממילא הוא ילך לישון מיד, ואז יקום מוקדם לתפלה, והראש שלו רענן ויוכל להמשיך וללמוד טוב.

אדם שרוצה להגיע ליעד, צריך לעשות חכמה איך להגיע. מאיפה למדנו את זה? מהתכונה של הנחש, "הנחש היה ערום מכל חית השדה". הנחש בערמומיות שלו הפיל את אדם וחוה לעבור על רצון ה'. אנחנו צריכים להשתמש בחכמה ובערמומיות הזו לדעת ולהתחזק ביראת ה'.

הנפילה מתחילה במדרון קטן

תדעו לכם סוד, כל העבירות הגדולות ביותר, שחייבים עליהם מיתות בית דין וכריתות ומיתות בידי שמים רח"ל, כולם מתחילים באיזה דיבור, שיחה לא טובה, נבלות פה, באיזה צחוק או קלות ראש. ולכן גם בין שני בחורים, אסור שיחה ביניהם שיחה של דברים אסורים אפילו בצחוק, כי אחריתו מי ישרנו. **היצר הרע אומר לאדם: מה עשית? מה דברת? בסך הכל איזה משפט קצת מצחיק... אבל ברגע אחד ניתן ליפול למדרון.** צריך לשמור את הפה! לשמור את המחשבה! אדם שלא יעבוד על עצמו לשים לעצמו מחסום גדול - בקלות הוא עלול ליפול. חס ושלום. יש דברים שמעולם לא חשבתי שצריך לדבר עליהם, מעולם לא חשבתי שיצר הרע יכול לפתות בחור ולמשוך אותו כל כך רחוק, אם לא שכבר היה מעשה שפתיים עברו

כל דור והיצר הרע שלו

היצר הרע של היום, זה לא אותו יצר של הדור הקודם, והיצר הרע של הדור הקודם הוא לא כמו של הדור שלפניו. יצר הרע כל פעם מתחדש, כל פעם לובש חליפה חדשה. לא אותם הכוחות שהוא בא בהם בעבר, הם אותם הכוחות שהוא בא בהם היום. ולכן צריך תמיד להתגונן. גם אם בעבר התגוננו מהיצר הרע ע"י סוג מסוים של מגן, זה לא אומר שגם היום בדורנו, אפשר להמשיך להשתמש באותו מגן שהיה שימושי בעבר.

נביא דוגמא מהעולם: הנשק, האם הנשק שנמצא היום במדינות זהו אותו נשק שהיה לפני ארבעים שנה? בודאי שלא. אותו הנשק של לפני ארבעים שנה כבר בטל ומבוטל כעפרא דארעא. בימינו משתמשים בנשק חדיש. רבותינו אומרים, שאשתי של פוטיפר כשרצתה להפיל את יוסף הצדיק, אותם הבגדים שלבשה לו בבוקר, לא אותם הבגדים שלבשה לו בערב. אותם הבגדים שלבשה היום, לא אותם הבגדים שלבשה מחר. מה הכוונה? היא ראתה שעם הבגדים האלה היא לא הצליחה למשוך ולהפיל אותו, לכן לקחה בגדים אחרים, שבהם קיוותה שתוכל להפיל אותו. וכך גם הכוחות של היצר הרע, שתמיד מתחדשים ומשתנים, ולכן תמיד צריך לחפש ולחשוב במה להתגונן.

הפיתוי החדש של היצה"ר

לפני ארבעים-חמישים שנה, היו אנשים שעוד לא ידעו להבין כמה הרס וחורבן טמון במכשיר הטלוויזיה, אבל אני חושב שהיום ב"ה כולם פקחו את העינים, וכולם כבר מבינים מה שהפילה והרסה הטלוויזיה, גם אותם אנשים שאינם בני תורה, היום יודעים כמה השחיתה והרסה הטלוויזיה הזאת. אבל היצה"ר אינו מוותר, ראה שזה כבר לא הולך, לכן בא עם חכמות חדשות, הכניס את כל החמישים שערי טומאה במכשירון קטן, תקרא לו גגן, תקרא לו אם-פי 4, אבל שם יש את כל הטומאות שבעולם. בימינו, היצר הרע בא בדרך עקיפה: "פלאפון". לכאורה רק פלאפון. מה יש בו? במקום לדבר עם החבר רק כשתגיע הביתה, יש לך מכשיר ביד, ואתה יכול לנצל את הזמן, ולקיים "מצות" ובלכתך בדרך... אתה הולך בדרך, ואתה מדבר, אתה יכול להגיע הביתה כבר רגוע, תשב ותלמד, תנצל את השעה הזאת. אבל מה? "והם לדמם יאורבו יצפנו לנפשותם" (משלי א' י"ח), היצר הרע אורב ומחפש להפיל את האדם. לכאורה, זה רק פלאפון, רק תשמע בו מה שמדבר איתך החבר שלך, אבל מה? מעבירים בו כל מה שרוצים להעביר, אין לך שליטה על זה.

קמו החרדים לדבר ה' ועשו פלאפון כשר, אבל לצערנו אצל הרבה מיראי ה' הפלאפון עדיין לא כשר. והיצר הרע אינו אומר מספיק, וממשיך להסית ולשכנע שצריך פלאפון עם אינטרנט, שבאמצעותו ניתן להגיע לכל התועבות שבעולם.

אנחנו צריכים להכיר את היצר הרע, ולדעת שאסור

י"ל ע"י

מוסדות ישיבת
'נסא רחמים'

המרכז רח' הרב עוזיאל 26 ב"ב

1700-50-51-52

yrk.org

kise.rahamim@gmail.com

עורך:

הרב עובדיה חן

גופיקה ועימוד:

שוהם

תמונות:

ארכיון עובדיה חזק
אלחי טל
עזרא טרבלי
י.מ.

ארכיון הישיבה
הרב דוד חזאד
משה אהרון חזאד

להקדשות
ולפרסום בעלון
ניתן לפנות:

KTR1700505152@GMAIL.COM

לקבלת העלון במייל
שלחו בקשה ל:

KTR1700505152@GMAIL.COM

ונענשו, ואחר כך באו וסיפרו לי. לכן אני מזכיר את דברי הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ד ה"ד): "ראיית העינים עוון גדול". לכן אני רואה חובה לעצמי להגיד לבחורים שלנו, שהם הבנים שלנו, פְּנִי! תזהרו, ח"ו אסור להתקרב למקום שיש בו חשש של חשש של חשש. כמה שמתרחקים יותר טוב, וכולי האי והלואי.

העבירות מצמיאות עוד ועוד

בזמן שבאנו עולים חדשים לארץ, שמענו שיש הרבה "בעלי תשובה", ובאותו זמן כאשר יצא לי להפגש פנים אל פנים עם בעל תשובה, שאלתי אותו: תסביר לי משהו, מי שח"ו התקלקל, אני יכול אולי להבין, נמשך אחרי הנאות העולם הזה, והתפתה אחרי היצר הרע, בשביל זה הלך ונפל, אבל אדם שנמצא כבר בתוך כל הנאות העולם הזה, מה מביא אותו לעזוב הכל ולחזור בתשובה...?

אמר לי, אגיד לך את האמת, בכל הנאות של העולם הזה, לפני שאדם עושה את העבירה, הוא חושב שעומד להשיג עולם ומלואו, ואחרי שהוא ח"ו נכשל בעבירה, והוא רואה שלא קרה כלום ועדיין הוא צמא, אומר כל זה התאמצתי על חנם? סתם טרחתי על ה'אור' הזה? ואז הוא אומר כנראה שטעייתי, ורק אם יעשה עבירה גדולה יותר, אז כנראה כבר תהיה לו יותר הנאה. וכשהוא עושה עבירה יותר גדולה, שוב היצר הרע נותן לו להרגיש את הריקנות...

ולכן אמרתי, בא ננסה לחזור בתשובה. חזרתי בתשובה, ואני מתפלל ומרגיש שעשיתי משהו, אני מלא בסיפוק, חסכתי לי מצוה לעולם הבא. עשיתי חסד - חסכתי לי. למדתי תורה שעה - חסכתי לי. כי ברוחניות כל מה שאתה עושה עוד מצוה ועוד מצוה אתה מרגיש יותר שמחה, יותר

אושר וסיפוק!

שכרו של הפורש מן העברה

הגמרא (מכות דף כ"ג ע"ב) אומרת: "אמר רבי שמעון, ומה דם שנפשו של אדם קצה בו הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן, הפורש מהם על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות" - מי אוהב לאכול דם? דם זה דבר מאוס! ובכל זאת התורה מבטיחה לנו, מי שיתרחק ולא יאכל דם, יהיה לו טוב, וגם לבניו אחריו. ועל מה מקבלים הבטחה כזאת? על כך שהאדם לא אוכל את הדם המאוס. "גזל ועריות, שנפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתן, הפורש מהם על אחת כמה וכמה!"

הקדוש ברוך הוא ברא יצר הרע שמעורר את האדם לתאוות, אדם אוהב לקחת דבר שלא שלו, אוהב לגזול, גם אם בפועל אינו מכניס את היד שלו בכיס של השני, אבל בכל מיני אופנים אדם מורה היתר לעצמו ואומר: מה בכך שלקחתי לחבר מהארון? ראיתי שם וופל, לקחתי אחד, מה יש בזה?! בודאי שהוא מסכים. שאלת אותו? לא! אבל האדם מרשה לעצמו ואומר, החבר שלי ודאי מסכים, יש לו לב טוב, בודאי שהוא לא מקפיד. יש בזה גזל!

אם על הפורש מן הדם התורה הבטיחה למען ייטב לך, גזל ועריות, שנפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתן, הפורש מהם ומתרחק מהם על אחת כמה וכמה ששכרו גדול מאד! איזה טוב גדול, שומר לו הקדוש ברוך הוא לעולם הבא.

המעשה אשר יעשון

ערך: הרה"ג ר' יצחק מאזוז

פסקי מרן ראש הישיבה רבנו הגדול זצוק"ל

פתיחת אריזות ובקבוקים בשבת

א. גביעי אשל ומעדנים, אסור להפרידם בשבת, משום מחתך. (אור תורה אב תשנ"ג עמ' תת"ח).

ב. מותר לפתוח קופסאות שימורים של סרדינים וכדומה, לפי שבימינו רוב בני אדם זורקים אותן מיד לאשפה. ונכון להוציא כל הסרדינים ולהניחם בכלי זכוכית וכיוצא, לשמור על טריותם. ולכתחלה יפתח מערב שבת. ואם עושה את קופסאות השימורים כלי ואוכל מהם או שותה מהם, אסור לפותחן בשבת. (דברי מרן זצ"ל שנדפסו במנוחת אהבה ח"ד עמוד קצ"ו, קצ"ז. ובאות' חשון תשע"ד עמ' קע"ב בהגהה).

ג. מותר לפתוח פחיות משקה על ידי קריעת הלשונית המיוחדת לכך. אולם לא ישתה מהפחית, אלא יעביר המשקה לכוס וישתה מהכוס. (אור תורה אלול תשע"ג סי' קמ"ז אות ח').

ד. גלידת קרח שקורין הילדים 'שלו"ק', ופותחין אותה בפיהם ומוצצים אותה, אין קפידא, שאינו מכין לעשות פתח ואין זה פתח נאה כלל, אלא כפוצע אגוז או שקד בפיו ואוכל את הפרי. (תשובה שנדפסה בשו"ת תפלה למשה ח"א סימן כ"ה).

ה. אין להקל לפתוח אריזות במספריים, במקום שיש סכין. ומה גם שכלי שמלאכתו לאיסור אחר שטלטלו לצורך גופו והניחו מידו, אסור להחזירו שוב למקומו, אלא אם כן ישארו בידו אחר שחתך בהם עד שיחזירם למקומם. וקשה להזהר בזה. ומכל מקום אם מיוחד מספריים לחתוך שקיות חלב, ומשונים בצורתם משאר מספריים, נראה דשפיר דמי. והמחמיר לפתוח השקית מערב שבת, ושם השקית בתוך כד, תבוא עליו ברכה. (תשובה שנדפסה בשו"ת תפלה למשה ח"א סימן כ"ה).

44 SELE STANDING OLIVE OIL CANDLE FOR CHANUKAH

LAPIDONIM

לפידונים

44 כוסיות שמן זית אמיתי מוכנות להדלקה לכל ימי החנוכה

מחזור סדר הדלקה

משהוור להדלקה ראוי למאכל

100% PURE OLIVE OIL שמן זית ישראלי כתיבת מעולה בכבישה קרה

חומציות מירבית 0.5%

הפקקים משמשים כמעמד עצמאי ללא צורך בחנוכיה

לפרטים: 050-4158555

פליטה היתה לו

זיהוי מחברים על פי פליטות קולמוס ולשונות ייחודיים

המנוחה שלו על הרמב"ם". מכיון שמדובר בספר שאינו מצוי, לא עלה בידו לו לבדוק. אך בהשגחה פרטית, לאחר כמה ימים, ישב ללמוד בבית המדרש "משכנות יעקב" בבני ברק, והנה על הכסא לידו הוא מוצא נח ספר "המנוחה". שמח על המציאה ומיד בדק, ואכן **מצא שם מלה במלה את הציטוט שהובא בכסף משנה**. מיד מיהר לשמח את מרן שהשערתו התאמתה, ומרן בא במיוחד לאותו בית מדרש כדי לראות זאת בעיניו.

ובספר "הרועה הנאמן" (עמ' מ"ה) הביא סיפור פלא בשם מורנו הגאון רבי **מיכאל סגרון** שליט"א, שאחר שלמדו בזמנו אצל מוה"ר הגר"מ לוי זצ"ל היו צריכים לעלות לכולל, ולא חפצו בכך. וכתבו מכתב ארוך ומנומק למרן מפני מה יש להשאירם עוד בישיבה, או לדאוג להם מסגרת אחרת, וחתמו על מכתב זה כל חברי השיעור. אחר שקרא מרן את המכתב, קרא להם למשרדו, ואמר להם: "לפי הסגנון אני רואה שאת ארבע השורות הראשונות ניסח פלוני, ושתי השורות האחרונות סגנון אלמוני, והשורה האמצעית היא רעיון של פלמוני, והשורה העשירית כתבה ההוא גברא, וכן על זו הדרך. ועמדו כולם המומים מכתב אבחנתו שהתברר כמדויק להפליא! ואז פתח מרן פיו בחכמה, והסביר להם שאין בדבריהם ממש, וישובו לעסוק בתורה ככל המוני בית ישראל ואל ילכו בגדולות להם. כשראו גודל חכמתו, לא יכלו לענותו דבר וקיבלו את דעתו.

פעם הביאו לפניו המלצה של מרן הגר"ע יוסף זצ"ל וביקשו שיצרף את חתימתו. עבר על ההמלצה ופסק בהחלטיות: "לא יתכן שהרב עובדיה כתב אותה". המבקשים היו המומים והודו שאכן אחרים ניסחו ומרן הגר"ע רק חתם. כשביקשו לדעת מנין לו, ענה: "מוזכרת כאן המלה 'כמובן', ואיני זוכר שהרב עובדיה משתמש במלה 'כמובן' בספריו".

לא רגל על לשונו

מכיון שלכל מחבר סגנון ייחודי משלו, הזהיר מרן ב"דרכי העיון" (מאמר ג' אות ל"ג) לעורכים ומהדירים כי בטרם מגיחים ומפענחים דברי מחבר, יש להכיר את סגנון כתיבתו, באיזה רבדים של לשון הקודש הוא כותב, ובאלו מטבעות הוא נוהג להשתמש. ולדוגמה דחה שם מי שהגיה ברש"י "תכליתה" במקום "תחילתה", ולא נתן אל לבו שרש"י לעולם לא ישתמש במלה "תכלית" במובן "מטרה" כמנהג חכמי הספרדים אלא במובן "סוף". ובחומש בית נאמן (שמות כט, ל) דחה מי שהגיה ברש"י במקום "פועל עובד" - "פועל עומד", שהלשון פועל עומד ופועל יוצא אינו סגנון רש"י וחכמי צרפת רק לשון מדקדקי ספרד, והוא שאול מלשון ערב.

ובמבוא ל"ארים נסי" יבמות (עמ' 39) הצביע מרן על מטבעות לשון שייחודיים למחברים מסוימים ואין אחר זולתם שכותב כן, ובין הדוגמאות הביא שחכמי הספרדים לעולם לא יכתבו "לפי ההוא אמינא", אלא "לפי הסלקא דעתך". ובספר "הרועה הנאמן" שם הביא שבירחון "מוריה" (אב תשס"ג עמ' קל"ח), הובאה הערת מרן: "ולמיעוט זכרוני הרשב"א אינו משתמש בביטוי 'מקובלים' במובן בעלי הקבלה". ומעיד המחבר כי חיפש במחשב ואכן לא נמצא כן בשו"ת הרשב"א, מלבד פעם אחת בתשובה שנדפסה מקרוב מכת"י (ח"ח סי' רכ"ז). וכן בקובץ מאמרים ח"א (עמ' שפ"ד) הביא מישהו שציטט מספר המנהיג, והעיר: "לשון זה אינו לשון המנהיג כלל, כי מלת 'השפעת דברי' מלה מאוחרת. אע"פ שאין ספר המנהיג כעת בידי".

ישנם מחברים של ספרים ושירים שזהותם לוטה בערפל, ומרן זצ"ל הצליח לגלות את זהותם על פי פליטות קולמוס ולשונות ייחודיים שמופיעים בספריהם ומסגירם את מחברם.

כך למשל, את שו"ת "תורה לשמה" מזהה מרן בשו"ת בית נאמן ח"ב (עניינים שונים סימן א' וב') כחיבורו של רבנו יוסף חיים זצ"ל, מכך ש"רוחו של הגרי"ח חופפת על כל הספר מתחלתו ועד סופו", ועוד הוא מציין מאפיין לשוני מובהק: "שאינן קולמוסו מתעייף לחזור על אותן מלים כמה פעמים". ע"ש דוגמאות.¹

באותה דרך, לגבי ספר "בשמים ראש" כתב שם מרן מאמר להוכיח שאינו לרבנו הרא"ש אלא לר' שאול ברלין. אחת ההוכחות הקולעות שמביא מרן שם היא מכך שבספר מובאת תשובה בשם הרשב"א ובה הר"ת הנ"ל. וע"ז כתב מרן ברגישותו הלשונית: "מסופקני אם יש עוד מלת הנ"ל בשו"ת הרשב"א הידועים או יתר הראשונים מאותה תקופה. ושוב הודיעוני כי **נבדק במחשב ולא נמצא**". מלבד זה, מצא בספר כמה ביטויים מתקופת ההשכלה.

לגבי הפיוט "יה הצל" המושר בחנוכה, הביא מרן בשיעור השבועי (מוצ"ש יוצא תשפ"ג) ראייה שרבי יהודה הלוי הוא מחבר הפיוט, מהלשון שנקט שם "ודמעתה לך מפכה". המלה "מפכה" מקורה ביחזקאל (מז, ב) והיא יחידה בתנ"ך, וגם בשירי משוררי ספרד הראשונים והאחרונים אינה מצויה כלל, מלבד אצל רבי יהודה הלוי בשיר אחר שלו: "ואיך לא אבכה, ודמע אפכה".

לגבי הפיוט "לך אלי תשוקתי", דחה מרן בירחון "אור תורה" (תשרי תשס"ו, סימן י"ב) את דעת המייחסים אותו לרבנו אברהם אבן עזרא. שניים מהנימוקים שהעלה הם ממאפיינים לשוניים: "כי הפיוט שלפנינו מלא רגש נפלא עד כדי דמעות, ואילו פיוטי הראב"ע מיוסדים יותר על אדני השכל, והשכל גובר בהם על הרגש". הוא מביא שניתן ניתן לעמוד על הבדל זה באופן מוחשי בפיוטי "אשרי עין" במוסף יום הכיפורים, שניכר הבדל גדול בין פיוטי רבי שלמה אבן גבירול ורבי יהודה הלוי לפיוט שחיבר האבן עזרא, "כי הראשונים מלאים כיסופים וגעגועים עזים למראה הנהדר של כהן גדול ביוה"כ פ בבית-המקדש, ואילו פיוט אשרי עין שחיבר הראב"ע מיוסד יותר על חידות ומספרים". ועוד הוכיח שפיוט זה אינו להאבן עזרא מהביטוי המופיע בו "ופגמת" - ביטוי שהחל להופיע בוידוים רק אחר שפשטה חכמת הקבלה בספרד בתקופת הרמב"ן או סמוך לו.

קולע אל השערה

מתוך שהיה יודע ומכיר בהבחנה דקה בסגנונו של כל מחבר, הצליח להביא כמה תעלומות על פתרונן.

על אחת מהן סיפר חתנו הרה"ג ר' **מיכאל דיעי** שליט"א, שפעם בשעת הסעודה סיפר למרן שבשו"ת יביע אומר (ח"ג סי' ו' אות ה') הביא דברי רבנו יונה שהובאו בכסף משנה, והעיר הגאון יביע אומר שלא נמצא כן בספרי רבנו יונה שבידינו. כיון שמרן היה באמצע אכילתו, ביקשו להקריא לו את לשון הכסף משנה מלה במלה. כשסיים ביקשו לקרוא שוב. והנה באמצע שהקריא שנית, הפסיקו מרן ואמר בנחרצות: "אין זה סגנון של רבנו יונה! כנראה נפלה כאן טעות סופר - תבדוק ברבנו מנוח בספר

1. מעניין לציין כי כיום קיימות תוכנות מתקדמות לניתוח סגנון כתיבה, היכולות להשוות בין טקסטים ולזהות אם נכתבו בידי אותו אדם. באמצעות כלים כאלה, נבדק ספר "תורה לשמה", ונמצא בוודאות גמורה כי לשונו היא לשונו של רבנו יוסף חיים.

מִן ראש הַשִּׁיבָה
רַבְּנוּ מֵאִיר מֵאֲזוּז זצ"ל

ב"מ". (קובץ מאמרים).

קרא בגרון

פעם ניגש אליו יהודי אשכנזי ואמר שהוא מתקשה לבטא אות עי"ן גרונית, אמר לו "תראה לי מה אתה עושה כשנתקע לך משהו בגרון..."

מקדש הכדור

על היתרים שעלולים לבוא משעון-שבת, כתב במבוא למשנה ברורה "איש מצליח" ח"ג: "כין הטלויזיה מבעוד יום, ויחזיק כוס הקידוש בידו בליל שבת, ועיניו צופיות אל הכדור הנכסף המתגלגל מרגל אל רגל, ובשעת חתימת ברכת הקידוש "נבעט" הכדור במזל טוב לעבר המחנה השני, ומרוב התרגשות "נבעת" הצדיק שלנו וחתם: ברוך אתה ה' מקדש הכדור..."

הלעיטני מן האדום

בקום המדינה היו מספקים מזון רק למי שהחזיק "פנקס אדום" של ההסתדרות, והליץ על זה מה שאמר עשיו: "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (בראשית כה, ל)...

שש-בש בשבת

לאחר התפלה בשבת, היו עוברים לפני הקהל גדולים וקטנים לאמירת "שבת שלום ומבורך". לפעמים היה עומס ואנשים היו מעכבים עם שאלות, ומרן היה מזרז אותם כשהוא אומר "שש-בש", ר"ת שבת שלום בלי שאלות...

והיית משוגע

"יש הסבורים שמה שנאמר 'והיית משוגע' (דברים כח, לד) זו מצוה..."

שופטים שוטים

על שופטי ימינו, הליץ: "הכא בשופטי עסקינן..."

תוספות רי"ד

היה יהודי בשם ר' יוסף דנה (תלמידו של הרב הלל סתהון שליט"א) שהיה מסייע ברכבו את מרן לבתי הנדיבים בביקוריו באמריקה. פעם הסתבך בדרך והנסיעה התארכה. מרן ראה שהוא נלחץ מכך, והרגיע אותו בחיך: "לא נורא, זה תוספות רי"ד (ר"ת ר' יוסף דנה)..."

ותפלתם מארה

"רוב החזנים מבטאים בתפלה מארה באל"ף רח"ל: וקבצנו מארה יחד מארבע כנפות הארץ... ומלון עלינו מארה... במארה בימינו, וכסא דוד עבדך מארה בתוכה תכין, ובנה אותה בנין עולם במארה בימינו... את צמח דוד עבדך מארה תצמיח... ואשי ישראל ותפלתם מארה באהבה תקבל ברצון... שבע פעמים מקללים החזנים את עצמם רח"ל ועונים אחריהם אמן! ועל זה נאמר (משלי כ"ח כ"ז): 'מעלים עיניו רב מארות'. ויש להמליץ על זה 'במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים, הגוי כולו' (מלאכי ג' ט). כלומר שבכל התפלה מבטאים מארה וקללה תחת ברכה ח"ו ואח"כ באים בטענות כלפי שמיא, אתמהה, הלא אתם גרמא לכך

עצה לשלום בית

פעם אמר בבדיחותא שאם האשה יודעת להכין לבשל תבשילים טובים - גם אם יש מריבות בבית, על הכל "תכסה אהבה". ורמז נאה מצא לכך: "ועל כל פשעים תכסה אהבה" (משלי י, יב) ר"ת **כפתא** (מאכל תוניסאי ערב).

ממלכתי - בעייתי

לאדם שתהה מה הבעיה בחינוך הממלכתי, השיב מרן בשנינות: "אפילו אבימלך הכיר בבעייתיות של חינוך זה, שכן אמר לאברהם: 'כי הבאת עלי ועל ממלכתי - חטאה גדולה, מעשים אשר לא יעשו'..." (בראשית כ, ט).

מכסא דין לכסא רחמים

לדיין אחד שבבוקר היה יושב בבית דין ואחרי הצהריים היה מלמד בישיבת "כסא רחמים", אמר מרן: "בבוקר אתה יושב על כסא דין ואחרי צהרים אתה עובר לשבת על כסא רחמים..."

"וכי אני המלאך?!"

לאנשים שהפריעו לו בדרכו והתעקשו לקבל ברכה, היה מפטיר: "וכי אני המלאך שאמר לו יעקב 'לא אשלחך כי אם ברכתני' (בראשית לב, כז)!"

בשגעון ינהג

על נהג שנסע בפראות ובשגעון וגרם לתאונת דרכים קשה, אמר: "כנראה הוא גלגול של יהוא בן נמשי שעליו נאמר 'כי בשגעון ינהג' (מלכים ב' ט, כ)..."

גנזי המלכות
תיעודים מגנזי העבר

תמונה נדירה של מרן רבנו הגדול זצ"ל עם תלמידו הגדול מורנו הגאון רבי משה לוי זצ"ל ביום חתונתו. משמאל נראים אביו רבי יוסף לוי והגאון רבי סעדיה מניר

קשר תורני נדיר בן עשרות שנים היה לגאון רבי מרדכי גנוט שליט"א בעל הלוח הנוודע "דבר בעתו" ומרבני חסידות ויז'ניץ עם מרן רבנו הגדול זצ"ל | כעת הוא משתף בזכרונות מיוחדים משיעוריו העמוקים, מקריאת ה'אזהרות' במחיצתו, ומשיחת חולין של תלמידי חכמים

מה בעיקר תפס את כבודו אצל מרן?

"ידיעתו המדהימה בכל כ"ד ספרי התנ"ך בטעמיהם ואותיותיהם ובדקדוק לשון הקודש, ובקיאותו העצומה בכל חלקי התורה. וכן שפתו הקולחת, עם צירוף חידודים לשוניים, גימטריאות וראשי תיבות, רמזים ונוטריקונים. ובעיקר היה מדהים לשמוע את הברקותיו הגאוניות שנשלפו כלאחר-יד."

אפשר דוגמא?

כשהגענו בשיעור למסכת ברכות דף ג'ן, נעצרנו בתוד"ה גזרה. תוספת כותבים שם בזו הלשון: גזרה משום גוי ראשון וגוי ראשון משום עמוד ראשון וכו'. חדא גזרה היא, שגזרו חכמים [על?] כל אש גוי שביד (ה?) גוי וכו'. מה ה"וכו" שבראש הדיבור? והרי דברי הגמ' מסתיימים במלים "משום עמוד ראשון", ואחריהם מתחיל ענין חדש לגמרי. עזות של ילדות היתה בי ונמתי לו: כעת אשים את נפשה של תיבה זו כנפש אחת מעשרות-עשרות הוכו' המיותרות והשגויות בתלמוד... ויפן אלי מרן זצ"ל ולאט: לאט-לך בני! אל תתקפץ למחקה. העתק נא רק את הנקודה לפניה, וכה תפענח: "... ראשון. וכולה חדא גזרה היא...". ברבות השנים, אכן נוכחתי לראות בכת"י רבים במכון ר"ש פרנקל זצ"ל, שפעמים רבות המירו המדפיסים את "וקלה" (=כל המשנה/הגזרה ועוד) ב"וכו" = וכוליה".

היו גם שיחות חולין של תלמידי חכמים?

"בודאי. באחד השיעורים הראשונים, צטטתי לפניו בע"פ את חרוזיו המקוריים של רבנו אברהם אבן עזרא בשבחי רש"י: פּוֹכֵב דְרַךְ / מְצַרְפָּתָה / מְחַנֵּה עֶרְךָ / עַל יְטִבְתָּה. שְׁלוֹם בּוֹאוֹ / הוּא וצָבֵאוֹ / מְסִינִי, אוֹ / מְצִין אֶתָּה... ואת המשך. בהנאתו כי-רבה, גמלני מיד זבד טוב בצטטו (על משקל תחילת מכתם-תשובת ראב"ע לר"ת: "ומי הביא לצרפתי..."). "ומי הביא לחסיד בבית שיר/ ועבר זר מקום קדש ורמס?" - - - "פעם אחרת, באתי אליו ומצאתיו נחפז לצאת לשדה התעופה לטוס לחו"ל. אמרתי לו "אומר לרב רק מלה אחת? לחטול? הרב נדרך: מה חתול?..." ואני ביארתי לחטול" = לחיים טובים ולשלום.

כבודו היה עד לקשר של מרן עם רבנים ואדמו"רים חסידים?

"על אף התדמית שיוחסה לו ופעלו למען החזרת עטרה ליושנה, היו לו קשרים חמים עם רבנים מכל העדות והחוגים. בשנת תשנ"ה שלח אותי לאחדים מגדולי הדור שליט"א / זצ"ל, כדי להשקית להבות מצה ולכבות אש מריבה. בתומו הזך והטהור, האמין שאני הקטן יכול לעשות זאת, לדבר כן בשמו באזניהם... היו שנים שהתפלל בביהמ"ד נדבורנא-חדרה שלידי ביתו, והאדמו"ר זצ"ל נהנה לשוחח עמו אחר התפלה וגם מרן זצ"ל השיב לו במנה גדושת אהבה והערכה. המתפללים שְׁעֵטְרוּם סביב, השתאו לראות את השניים מתפללים בהבנה ובאמרות גדולי החסידות, גאוני ג'רבא וכל גדולי יהדות ספרד."

האם נכונה השמועה שגונבה לאזינו שהוצע לכבודו להיות משגיח ב"כסא רחמים"?

"אכן, לפני כ-30 שנה הוצע לי על ידי הנהלת הישיבה בשליחותו וביזמתו, כי אבוא לשמש כמשגיח בישיבתו הרמה, כי חפץ לחדד את התלמידים בבקאות בש"ס וכו'. לא ידעתי נפשי שמתני, כי לא הורגלתי במקצוע ההוראה והחינוך, מה גם בישיבה ספרדית חשובה וכו', ומאידך הערכת את ראש הישיבה וכו'. עניתי כי אשאל את פי מורי ורבי, בעל 'ישועות משה' מויז'ניץ זצ"ל. אף הוא חכך בשבלי והורה לי לשוב כעבור שבוע. כחלוף הזמן השיב ש'התפקיד אינו שלי'. השבתי לשואלי דבר ומבחינתי בזה הסתיים ה"סיפור". מעולם לא דברנו עוד בנושא, ולמעשה לא ידעתי כיצד הגיב מרן זצ"ל על תשובתי זו או האם חלילה נפגע מסירובי.

עם רבי מרדכי גנוט

כבודו בא בית מדרש שונה - אנו פותחים את השיחה - איך החלה ההיכרות עם מרן?

"לפני למעלה מיובל שנים, בהיותי בחור למדתי בישיבת הגאון מטשעבין "כוכב מיעקב" בירושלים, והנה אָנָּה ה' לידי את ירחון "אור תורה" מבית ישיבת "כסא רחמים", וּכְהַיְשֵׁךְ דבורה אל צוף הפרח, כן החזקתי את הגליון מדי ירח, בעודו בכפי בלעתי, ומראש עד סוף קראתי, ומצאתי בו את שאהבה נפשי. במיוחד זכור לי ההיקף הנפלא שגילה ראש הישיבה במאמריו, ודקדוק המלה במתק לשונו ודבריו. מאז החלה התכתבות עִנְפָּה עם מרן זצ"ל בתשובות לשאלות והגיגים, בלשנות ודרש וחקר האמת. ובהמשך כשעקר דירתו מרח' חזו"א לרח' הרב עוזיאל הקרוב לביתי, הרגשתי כבר כבן-בית. כבר בשנתו הראשונה של לוחי הקטן, זכיתי לקבל ממנו מכתב הסכמה מיוחד.

מלבד התכתבויות, במה עוד התבטא הקשר?

"תקופה ארוכה זכיתי לשמוע ממנו שיעורים בבית מדרשו שמול ביתו (בקייץ לפנות-ערב בין מנחה לערבית ובחורף במוצש"ק). זכורני שגם באזעקות מלחמת המפרץ (בה עסקנו בברכות נ"ב) לא הפסיק את השיעור אלא הורה לקרוא מיד מזמורי תהלים.

"עוד לפני שלשים-ארבעים שנה, ככל שיכולתי, נהגתי לקחת עמי את יְלָדֵי לשיעוריו או לביקורים בצל-קורתו, כדי שיאותו לאורו. עד היום הם מודים על כך לשי"ת שזכו להתאבק בעפר רגליו, לשתות בצמא את דבריו ולהתברך באיחוליו. המה ראו כן תמהו על הבקאות הנפלאה, על ההלכה הפסוקה, על אור תורה זורח, על רקחות וטבחות כציץ פורח."

"מדי-שנה בחג השבועות הייתי בא לישיבה להשתתף בקריאת ספר משלי ואזהרות ר' יצחק בן ראובן הברצלוני על תרי"ג מצוות. פעם ראש הישיבה אף כיבד את בני בקריאת קטע מה'אזהרות', ובני השמיעם בנעימה ובהטעמה ספרדית לקורת רוחו. מדי פעם היה עוצר באלפו בינה את תלמידי ומבאר את פסוקי משלי ומאין שאב המשורר והפייטן את מליצתו והכל התמוגגו מנופת אמרתו; למה כאן הטעם נסוג אחור, וכאן הוא דחי ולא טרחא, מה כוונת המשורר בראש בית זה ולמה חתם בלשון נקבה בסוף בית אחר...".

"חשוב לי להדגיש כי שמתי לב שהשקעתי הרבה בחכמת הדקדוק, נבעה מאהבתו את האמת והחתיירה אליה בכל מחיר. מהנהגתו זו שאב את מראתו בכל הנוגע לאימות כל תג ואות, בקריאה ובהטעמה, מלעיל ומלרע, געיא ודחי, דגש ורפי, מפיך ואתנח, ומעולם לא נסוג אחור מפני נסוג אחור ולא נדחה מדחי."

לומר כך, כי בשני המקומות בו הוזכר הפול בתנ"ך - הוא רפה. ויאמר מרן: סמכוני באשישות, הבה אשמעה מה ידבר החכם (חכם כמספר גנוט) מרדכי בְּלֶשֶׁן. ויצו להביא אליו תנ"ך, וידפדף אנה ואנה, ומצא בס"ד כדברי: (1) "ופול וְעֵדְשִׁים וְקָלִי" (שמו"ב טוב, כח). (2) "וְאֵתָה קַח לָךְ חֲטִיּוֹן וְשִׁעָרִים וּפּוֹל וְעֵדְשִׁים" (יחזקאל ד, ט), ונענע לי בראשו. מי האמין, פלל ומלל, שזו תהיה פגישתנו האחרונה?..."

מרן עם רבי מרדכי גנוט

במהלך ה'שבעה' העליתי אפיזודה זו לפני המנוחמים, ותוך-כדי-דבור נפנה אלי תלמידו הגאון רבי חננאל כהן שליט"א שזכר את המאורע וקרא: הלא ידעת אם לא שמעת כיצד קרנו פניו של הרב בשמעו את סירובך, וקרא לאמר: **הרואים אתם מהו חסיד? מה שהרבי אומר לו - כך הוא נוהג.**

מתי היה הביקור האחרון?

"בכל שנה הייתי עולה אליו בפורים ומשלוח-מנות בידי, וילְדֵי עמי. גם בפורים האחרון, למרות השעה הדחוקה של ערב שבת, לא ויתרתי ועליתי אליו עם משלוח מנותי. לעומת שנים אחרות, בהם גדשו את החדר רבים וכן שלמים, הפעם ישב בדד על כסאו (שמעתי שהכל כבר הקדימו לבוא, ע"פ הוראה מראש) וקָבְלָנִי בסבר פנים יפות. אחר שתיית 'לחיים', פתחנו בדברי תורה. אמרתי לו שאולי עלי לברך "שהחיינו" שאני זוכה לראותו כך יושב על כסאו ומקבל קהל, למרות חולשתו הרבה, שפָּרָה על פניו. לאחר שכמנהגי אני טועם אצלו פולים, ע"פ מנהג תוניס, לאכול זרעונים אלה בפורים, אמרתי לו שלכאורה צ"ל **פול** (כדין בג"ד כפ"ת בראש מלה) ולא **פול** (בפ' רפה), ברם - הוספתי - יתכן שנמנעו מלומר **פול**, לבל תִּשְׁמַע כהוראת 'פול' (נ'פ'ל' בצווי) - ומיד הזכיר מקום בו נאמר 'פול' בצווי: אמרפל - **פול** לכבשן האש (פירש"י בראשית יד, א) - אך אמר שלדעתו הפ' רפה בהשפעת הערבית (המרפה כאן את הפ'). אמרתי שאולי התקבל

מרן האיש מצליח זצ"ל

ייסד את הישיבה בחו"ל,

מרן ראש הישיבה זצ"ל

הקים מחדש בארץ,

אתה ואני

נמשיך

את המפעל!

אצל הרכזים

ykr.org.il

1700-50-51-52

תוכחת מגולה למורי הוראה ספרדים,

שלא להורות מספרי קיצור של חכמי אשכנז, ומביא דוגמאות לזה

דערבית דדמייא לאמן דיוצר אור ואהבה רבה לדידהו. רק שלא ראיתי שכתב כן בכלל ל"ד. ע"ש. ואפשר היה להוסיף יותר דאפילו לדידן שאין לנו ראייה להתיר כלל לענות אמן דברכות בין הפרקים, מכל מקום באמן דגאל ישראל דערבית שאני כיון דבלאו הכי מוסיפין השכיבנו. אבל הרב אליה רבה (סימן ס"ו סקי"ג) כתב דמותר להפסיק לענות קדושה וברכו וקדיש בין גאולה לתפלה של ערבית ע"ש, משמע אבל אמן אפילו על ברכת גאל ישראל לא. נראה דסבירא ליה לאידך גיסא דאפילו לדידהו שעונין ביוצר אור ואהבה רבה מכל מקום בין גאולה לתפלה אפילו של ערבית חמיר טפי שאין עונין אלא קדושה וברכו וקדיש. וכן יש לדקדק מדברי מרן בבית יוסף (סימן רל"ו ורל"ז) שכתב דאפילו לפי מה שכתב הטור שאין להפסיק בין גאולה לתפלה של ערבית אלא במה שתקנו הראשונים, מכל מקום ברכו כיון שהוא מענין התפילה שפיר דמי ע"ש, ולא נקט רבנותא טפי אפילו אמן. וכן כתב להדיא הרב בן איש חי (שנה ראשונה פרשת פקודי אות ה) וז"ל: אין להפסיק בין ברכות דערבית לתפלה כי אם באמירת השכיבנו ועניית קדיש וחמשה אמינים דקדיש ותו לא. ובמה שמכריז החזן ראש חדש בין קדיש לתפלה יש לפקפק, אך במקום שנהגו להכריז אין למחות בידם. גם אמן דברכה דשומר את עמו ישראל לא יענה, כי זה אמן דברכות הוא ואין עונים כאן אמינים דברכות. ע"כ. והכי נקטינן. ופשוט דמה שכתב שלא יענה אמן דשומר עמו ישראל, היינו על הש"ץ, אבל על עצמו עונה, וכמו שכתוב בסיומן רט"ו (סעיף א') בהגה, ובשלחן ערוך סימן רל"ו (סעיף ד').

הכלל העולה (מבן המחבר מרן עטרת ראשנו ותפארתנו ראש הישיבה זיע"א הכ"מ)

- א. אין עונים אמינים דברכות בק"ש וברכותיה, ואפילו בין הפרקים, ואפילו אמן דהאל הקדוש ושומע תפלה, מלבד חמשה אמינים דחצי קדיש ואמן יהא שמייה רבא כולה עד בעלמא לדעת רבנו האר"י ז"ל. [ועייין בשו"ת יביע אומר ח"א א"ח סימן ה'].
- ב. בערבית אין עונים אמן אחר ברכת גאל ישראל, ולא אחר ברכת שומר את עמו ישראל לעד וכו', אע"פ שעונה אמן אחר עצמו. ומותר לענות קדיש וקדושה וברכו. [ומהו"ר שואל ונשאל (ח"ב סימן יו"ד) פסק שיכול לענות אמן על הש"ץ אחר ברכת שומר את עמו ישראל וכו'. ע"ש. וכמדומה לי שכן נהגו אם סיים את הברכה לפני הש"ץ, וכן פסק מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל בשו"ת יחווה דעת (ח"ב סימן ל'). ולפלא שלא הזכיר דעת הרב בן איש חי שאינו סובר כן. נאמן ס"ט].

(מלוקט מתוך תשובת מרן מייסד הישיבה זצ"ל, נדפסה בשו"ת איש מצליח חלק א' או"ח סימן

מביא ד' הלכות שיש בהם חילוק בין מנהג הספרדים למנהג האשכנזים:
 [א.] עונים בקריאת שמע באמצע הפרק חמשה אמינים של קדיש, [ב.]
 עונים אמן יהא שמייה רבא עד בעלמא

"וממוצא דבר תוכחת מגולה למלמדים לספרדים מתוך ספרי קיצורים אשכנזים או להפך, שהם ממש מתירים את האסור ואוסרים את המותר. ומי לנו גדול מהרב קיצור שלחן ערוך שהוא רב מומחה ומפורסם, ובכל זאת לדידן כמעט שאין לך כל סימן וסימן שאין בו שנים ושלשה דינים ולפעמים יותר שאינם הלכה לדידן. למשל במאי דקמן שפסק (בסימן ט"ז אות ג') בסתם שבאמצע הפרק [בקריאת שמע] אינו עונה אמן רק אחר ברכת האל הקדוש ואחר שומע תפלה, ובקדיש [כששומע אותו באמצע הפרק של קריאת שמע] יאמר [רק] אמן יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא [ולא ימשיך עד דאמירן בעלמא], וכשאומר הש"ץ דאמירן בעלמא ואמרו אמן יאמר גם כן אמן ושאר אמינים שבקדיש לא יענה. ע"ש. והכל אינו הלכה לדידן אלא שאינו עונה אמן דברכות כלל ואפילו דהאל הקדוש ושומע תפלה לא. ועונה בקדיש חמשה אמינים ומן אמן יהא שמייה רבא מברך עד לבסוף דאמירן בעלמא, על פי דעת רבנו האר"י וכמבואר בכף החיים סימן נו"ו (אות כ"ט ואות ל"ג). ע"ש.

[ג.] אין עונים אמן דברכות כלל באמצע ק"ש

וכן בקיצור שלחן ערוך שם קודם לכן (אות ב') כתב: בין הפרקים מותר לומר אמן על כל ברכה שהוא שומע. ע"ש. ודין זה הוא במחלוקת, דהרב חיי אדם (כלל כ' אות ד') סבירא ליה דדוקא לאחר ברכת יוצר אור או אהבה רבה מותר לענות אמן על אותה ברכה אבל אמן על שאר הברכות אסור לענות. ע"ש. אבל לדידן אפילו על אותן ברכות עצמן אין לענות אמן וכדעת מרן בבית יוסף ובשלחן ערוך סימן נו"ט [סעיף ג'] וכנזכר לעיל [בגוף התשובה בד"ה ועכ"פ], אם כן אין לנו ראייה לגמרי שעונים כלל אמינים דברכות בק"ש וברכותיה ואפילו בין הפרקים. ואם נפשך לומר מקל וחומר דאם פוסק בין הפרקים לכבוד בשר ודם, כל שכן לענות אמן לכבוד שמים וכמו שכתב כהאי גוונא הרב מגן אברהם (סימן ס"ו סק"ה), כבר דחה זה הרב בכור שור בריש ברכות, ונקטינן כוותיה.

[ד.] מסיק דלספרדים אפילו בערבית אין עונים אמן אחר גאל ישראל

והשכיבנו של הש"ץ (ועייין בהערה)

והרב קיצור שלחן ערוך על פי שיטתו כתב עוד (בסימן י"ח אות ב') דבמעריב כיון שאין הברכה שלפני השמונה עשרה מסיימת בגאל ישראל מותר להפסיק כמו בשאר מקום בין פרק לפרק. ע"ש. ואפשר דגם הרב חיי אדם הנ"ל דפליג באמן על שאר הברכות מודה באמן על ברכת גאל ישראל

מזמור שיר

הספר המוכר והאהוב
 במהדורא חדשה ומפוארת

קובץ שירי עדות: תוניסאי, מרוקאי, עיראקי, בוכרי, אמהרי, תימני ועוד
 מדרך ייחודי לפיתוח קול

054-2224496 | 054-6918855

תבצע ענק!
 נרכוש 100 ספרים
 הטבעה מהודרת בחינם!!

מעשה במחשבה

יש לך כנפי רוח!

בעיצומה של השואה הנוראה, הוברחה מאירופה הבוררת קבוצה בת כאלף ילדים שנקראו "ילדי טהרן" (על שם משכנם הזמני בבירת איראן, עד שעלו ארצה בשנת תש"ג). היו אלו אודים מוצלים מאש שמגיל צעיר נותקו בכאב ממשפחתם וחיו בבריחה מתמדת מהאויב הנאצי. כשהגיעו ארצה, החלו להיקלט במוסדות שונים.

אחד מהילדים האלה, היה שלמה, יתום כבן 12. הוא התקבל ללימודים בת"ת 'רזי-לי' בני ברק. למרות שלא ידע קרוא וכתוב, הוא שובץ בכיתה בני גילו, כדי לא לפגוע בו. בנסיון לגשר על הפער הלימודי העצום שבינו לבין ילדי הכתה, נשכרו בעבורו מלמדים פרטיים.

באחד הימים, החליטה ההנהלה לקחת את כל בני הכיתה למבחן אצל הגאון חזון איש זצ"ל. ברור היה כי שלמה לא יוכל לענות על השאלות, בהיותו רחוק כמטחוי קשת ברמתו הלימודית מחבריו לכיתה, לכן התכוונו ליידע את החזון איש בסיפורו האישי הכאוב, כדי שידלג עליו בעת המבחן. אולם למעשה, נשכח הדבר מלבם.

המבחן החל. דקות ארוכות ישב החזון איש ובחן את הילדים. פניו האירו והוא שפע מחמאות על בקיאותם בחומר הנלמד. הוא הקפיד לא לדלג על אף ילד, וכעבור כמה דקות, הגיע גם תורו של שלמה, שנשאל: 'מה יהא הדין במקרה כזה וכזה?'

דממה מביכה השתררה בחדר. הילד ישב נבוך, מבולבל, עיניו בוהות, ופיו סגור וחתום...

המנהל הרב רוזנפלד כבר חשב להתקרב ולהסביר בלחש כי עדיף לעבור אל הילד הבא... אלא שהחזון איש, שמדת הסבלנות והרגישות טבועה היתה בדמו, לא מיהר להמשיך הלאה, ואמר בעצמו את התשובה. הסביר וגם סיכם, כביכול בשם הילד השותק. ואז, כאילו כל הזמן שבעולם עומד לרשותו, ביקש מהילד שיביא לו גמרא מסכת קידושין...

כל הנוכחים הביטו במחזה נפעמים. גדול הדור שמשא כל הצבור על שכמו, מקרב אליו את הילד, ומתחיל ללמוד אתו במתק שפתיים אמרה קצרה וקלה בדף ל' ע"ב במסכת קידושין: "בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין!". "איי איי איי", מתמוגג החזון איש וכובש את הילד בהמייתו, "התורה היא כמו תרופה, סם חיים! כל זמן שאדם מחובר לתורה - הוא מוגן ושמור. הבנת בני יקירי?", שואל החזון איש

באבהיות...

הילד מהנהן. הנה, סוגיא ש'הבין'... החזון איש, גדול הדור לימד אותו את ה'סוגיא' המורכבת הזו במתק שפתיים, כמלמד דרדקי. ואיך לא יבין?

החזון איש מיסב שוב את פניו לכולם, ומול כל הילדים והמלמדים, הוא שב ואומר לילד: "אם כן בני, הבה נראה את ידיעותיך! למדני נא את סוגיית 'תורה תבלין'". ושלמה, מחויך מאי פעם, מתיישב לצדו ו'נותן שיעור' לאותו גאון עולם שכל מבועי התורה פתוחים בפניו... הוא קורא את דברי הגמרא, מסביר ומנמק - בדיוק כפי ששמע זה עתה. והחזון איש מקשיב בעינים עצומות, נהנה מכל מלה, ומעודד בחיכים

שיעור עצום בסבלנות ובנתינת אמון בכל ילד!.

שלמה הוסיף ללמוד בת"ת 'רזי-לי' עוד מספר חודשים, ואחר כך נדד למקום לימודים אחר, והקשר אתו אבד.

כעבור כמה שנים, השתתף מנהל הת"ת ב'הקפות' שנערכו בליל שמחת תורה בהיכל ישיבת פוניבז'. הכיבודים ב'הקפות' נמכרו לכל המרבה במחיר, ומהו המחיר העובר לסוחר בישיבה הקדושה, אם לא דפי גמרא, כי טוב סחרה מכל סחורה.

המכרז על הכיבוד הראשון החל. "מאה דפי גמרא" - הכריז הגבאי כמחיר התחלתי, ומיד החלו טובי המתמידים בישיבה להתמודד. המחיר הלך ועלה בהתמדה. 300, 400, 480, 490, חמש מאות! - "500 דפי גמרא פעם ראשונה, 500 דפי גמרא פעם שניה, חמש מאות דפי גמרא פעם שלישית!" - זעק הגבאי בגרון ניחר, והוסיף: "זכה בחזור המתמיד שלמה!".

להפתעת המנהל היה זה שלמה, הילד מילדי טהרן שהגיע לארץ ולא ידע צורת אות בגיל 12! ועתה - עיניו הרואות: אותו ילד חסר כל סיכוי - פרח לתפארה, וגדל לבחור מופלג

בתורה! לא יאמן כי יסופר!

בראותו זאת, צפו ועלו הזכרונות על קשייו של הילד בקליטתו בארץ, וגאתה בו התמיהה: איך הגיע ניצול שואה אומלל ובודד ליכולות התמדה והבנה מופלאות כאלה? הוא שב והתבונן ולפתע נזכר באותן דקות יקרות שהשקיע בו החזון איש, אותו זמן יקר בו הטעימו ממתיקות התורה, החמיא לו ללא הרף - זה מה שהציל את שלמה, זה מה שהביאו להיות מתמיד נבחר!

שלמה הוא שם בדוי, שמו האמיתי של אותו רב - נודע לגאון ולתפארת. רבים יודעים על גאונו המופלאה, לא כולם יודעים שהיא נוצאה של נתינת אמון שהצמיחה לו כנפי רוח.

מבינים...

"אהה!", קורא החזון איש כששלמה סיים, "גאון עולם צומח לנו פה! ילד שלמד סוגיא במסכת לא מוכרת, קלט אותה היטב בפעם הראשונה, והיטיב להסבירה ולבארה! חילך לאורייתא!".

שלמה לא יודע את נפשו.

"רבותי!" - פונה החזון איש אל המלמדים ולמנהל הנרגשים והתמיהים - "שימו עין על הילד הזה, כי לגדולות הוא נועד! איזו יכולת קליטה, איזו הבנה...".

כשהסתיימה הבחינה ופנו לצאת, קרא המנהל אל הצוות ואמר: "ראו נא! יותר משבחנו הילדים אצל החזון איש, קיבלנו אנו

תוכחה מאהבה ליהודי שהפסיק לשמור שבת

בס"ד יום ששי יו"ד אדר התשל"ב
לכבוד ידידי ותלמידי וכו'.

ואחדש"ו, ראיתי את אבא מארי המנוח זצ"ל בחלום חזיון לילה, ואמר לי: תזכיר לתלמידי י. לשמור שבת כהלכה, ואם לאו - ח"ו יירא לעצמו. שאלתיו, איזה י.?? אמר לי, י... מ... ע"כ ואיקץ. אני חושב אולי היו מקרים בצבא שמוכרחים לחלל שבת בשביל פקוח נפש וממילא כיון דדש דש. ידידי! יש הבדל גדול בין הענינים. ודע כי במלחמת מצוה או בפקוח נפש "מצוה" לחלל את השבת, ומי שצונו לשמור את השבת - צונו שלא לשמור עליה במקרים של פקוח נפש, כמ"ש הרמב"ם בהלכות שבת: ואין עושים דברים אלה (במקרים של פקוח נפש) ע"י נשים ועבדים אלא ע"י גדולי ישראל וחכמיהם.

ודע כי בבית המקדש היו שוחטים וזורקים הדם ומבעירים האש בשבת ומקריבין ארבעה כבשים של תמידין ומוספין, ואם יצא הכהן המקריב חוץ לביהמ"ק ומדליק גפרור קטן או נוסע במכונית חייב סקילה. ולא זו בלבד, אלא אף בפנים אם מוסיף לעשות מלאכה קטנה שאינה צריכה להקרבת הקרבן, חייב.

ידידי! כבר מן השמים עשו לך נסים גלויים במלחמת ששת הימים (כאשר שמעתי בחו"ל), שכפסע היה בינך ובין המות ב"מ, ואין זו מן המדה להיות כפוי טובה לבוראך ח"ו ולמלמדך להועיל. תזכור כמה טרחות ועמל סבל אמה"ג זצ"ל בשבילך ללמדך תקון סופרים ועוד.

ובמשנה מסכת סוטה מסופר שהיו אומרים הדיינים לסוטה (אשה) שזנתה תחת בעלה ואין עדים): בת! הרבה ילדות עושה, הרבה יין עושה, הרבה חברים הרעים עושים וכו', תני כבוד לשמו של הקב"ה שלא יתחלל על ידיך. כן אני אומר לך: הרבה ילדות עושה, הרבה חברים עושים, הרבה הצבא עושה. ואשריך שאתה לוחם מלחמות מצוה להגנת ישראל מיד צר, אך תזכור מאמר הפסוק "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך" וגו' (דברים כ"ג ט"ו).

אני מקוה שדברי אלה הנאמרים לאהבתו בלבד יפעלו עליו, ואם ח"ו יש בידך חלול שבת תחזור בך והיית ככל שלומי אמוני ישראל. והש"ת יחזירנו בתשובה שלמה, ובקרוב נזכה לראות בשמחת חתונתו עם בחירת לבו ויבנו בית נאמן ובריא לעמנו ולתוה"ק אמן.

ידידי הצעיר נאמ"ן ס"ט

אם יש להחמיר גם בפאה נכרית שלא תגלה משערותיה

ער"ח טבת התשמ"א

לכבוד האברך היקר ר' אליהו אלי שליט"א

באר שבע.

שלום וברכה!

קבלתי יקרתו מיום כ"ד בכסלו אודות השאלה שרוצה כת"ר להחמיר כדברי הזוה"ק שלא תגלה האשה משערותיה כל שהוא, ושאל אם חומרא זו שייכת גם בפאה נכרית. הנה מצד הדין ומנהג הספרדים מעולם, כבר ידע כת"ר מתשובת מהר"ם אלשקר בזה ומהוראת הגרע"י (שליט"א) שמותר לגלות כנגד פניה עד אצבע אחת או שתיים (וקשה להתיר עד טפח ממש כי א"א לצמצם, מה גם שיש דעות בשיעור טפח). ומצד דברי הזוה"ק דלא ליתחזי משערא דרישה לבר וכו', מי לנו גדול בקבלה מהגר"ע הדאיה זצ"ל והוא דעתו להתיר פאה נכרית וכתב שאין היצה"ר שולט רק בדבר המחובר לגוף האשה עצמה וכו' ושכן נהגו נשי רבנים וכו'. ע"ש (הובאו דבריו בשו"ת יביע אומר ח"ה אה"ע סוס"י ה'). ומבואר דגם מצד הקבלה ליכא חששא לפאה נכרית. וכ"כ אמה"ג זצ"ל בשו"ת איש מצליח (חאו"ח סוף סימן כ"ד) דהאשכנזים לפי שנוהגים איסור בכלל השער כפשוט הזוהר הוצרכו להשתמש בקולת פאה נכרית. ע"ש. וא"כ לתפוס חומרי דמר וחומרי דמר מנין לנו. מה גם שלדעת מהר"ם אלאשקר גם הזוהר מודה בשערות היוצאות מחוץ לצמתן שמותר לגלות, ושכן נהגו בימי התלמוד ומהיות ישראל על אדמתם. ע"ש.ב. וא"כ אין להוסיף חומרא על חומרא, רק יש להזהר שלא להקל בפאה נכרית יותר ממה שנהוג בשערות ממש דהיינו כשתי אצבעות מצד הפנים ותו לא. (ויש נוהגות לגלות שערות מצד העורף היורדות על הכתפיים, ואין היתר ברור בזה גם למהר"ם אלשקר, ואכמ"ל).

נאמ"ן ס"ט

1. ועיין בשו"ת בית נאמן ח"ב (חאה"ע סי' כ"ב-כ"ג). הראל זנזורי הי"ו.

לרגל ההילולא

מכרס א'וחר!

15% הנחה על כל ספרי מרן רה"י זצ"ל

ברכת ה' עליכם | סיקור ותיעוד הילולת הצדיקים המפוארת

כמידי שנה, התקיימה הילולת הצדיקים של ישיבת 'ברכת השם' לזכרם של רחל אמנו ע"ה, מרן מאור ישראל רבנו עובדיה יוסף זיע"א, ומורנו הגאון הגדול רבי משה לוי זיע"א שעל שמו ולזכרו קרויה הישיבה.

ההילולא התקיימה באולמי 'אחוזת דניאל', בהשתתפות מאות רבות של משתתפים שהתאספו ובאו מכל רחבי הארץ בכדי לשים על נס את הוקרתם לתורתנו הקדושה ולומדיה, ובכדי לזכות ולהשתתף בהשלמת בניין הישיבה הקדוש הנמצא בשלבים האחרונים לקראת חנוכת הבית.

את במת הכבוד פיארו גדולי התורה שליט"א לצד אישי ציבור נכבדים, בהם: מרן ראש הישיבה הגאון הגדול הרב צמח מאזוז, הגאון הגדול הרב יצחק ברדא; ראש ישיבת 'יצחק ירנן', הגאון הרב פנחס כהן; מרא דאתרא נתיבות, הגאון הרב דוד קרעי; מרא דאתרא מושב זמרת ונשיא המוסדות, הגאון הרב ישראל אברג'ל; ראש מוסדות 'המאיר לארץ', הגאון הרב שמואל מונטג; רב הקהילה בעיר, הגאון הרב שלמה סעדון; ראש הישיבה, הגאון הרב צבי חורי; ראש מוסדות 'דרך הבעש"ט', הגאון הרב דקל כהן; חתנו של מרן זצוק"ל, ועוד רבנים ואישי ציבור חשובים שבאו להביע את הוקרתם למקום תורה חשוב זה.

גדולי התורה שנטלו חלק בהילולא הגדולה נשאו דברים נרגשים אודות מעלת הזוכה להחזיק תורה קדושה, ואודת מעלת וחשיבות ישיבת 'ברכת השם' שהיא מגדלת תלמידי חכמים יראים ושלמים כבר שנים רבות וכל תושבי העיר בפרט והדרום בכלל נוכחים לראות את מעלתה וחשיבותה.

את הערב ליווה הפייטן והאומן אליה והב, אשר הנעים את לבבות המשתתפים בשירה וברגש בליווי תזמורת מזרחית איכותית. כאשר האוירה כולה משדרת קדושה, שמחה והתעוררות גדולה לכבודה של תורה.

לקראת סיומו של הערב הנפלא התקיימה ההגרלה הגדולה בין תומכי הישיבה ורוכשי הכרטיסים להילולא, על סך 72,000 ש"ח, ועל מגוון תכשיטי זהב מפוארים ויקרים.

י"ב שנים וחצי יובל | בישיבתנו הקדושה ערכו עצרת חיזוק והתעוררות מרכזית

עצרת חיזוק מרכזית נערכה בישיבתנו הקדושה לזכרם של מרן מאור ישראל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, מורנו הגאון הגדול רבי משה לוי מגדולי הפוסקים בדור האחרון ומגדולי הרמ"ם בישיבה ומורנו הגאון המעיין רבי נסים ארביב מרא דאתרא מושב 'בן זכאי' ומגדולי הרמ"ם בישיבה.

העצרת נערכה בשעות אחר הצהריים בהיכל בית המדרש המורחב של ישיבתנו הקדושה בהשתתפות בחורי הישיבה ורבים מתושבי העיר והסביבה. העצרת נפתחה בתפילת מנחה ולאחר מכן החלו ההספדים והדרושים מאת הרבנים שליט"א.

במסגרת ההספדים, נשאו דברים: מרן הראשון לציון הגר"ד יוסף שליט"א, מרן ראש הישיבה הגאון הגדול הרב צמח מאזוז, מורנו הראב"ד הגאון רבי דוד עידאן, הגאון רבי גדעון מאזוז - בנו בכורו של מרן ראש הישיבה רבנו הגדול זצ"ל, רב שכונת 'כפר גנים' בראשון לציון הרב אופיר טנג'י - מתלמידיו של הגר"מ לוי זצ"ל, הרב יוסף לוי - בנו של הגר"מ לוי זצ"ל והרב שמואל דמרי - מרמ"י ת"ת 'איש מצליח' ומתלמידיו של הגר"נ ארביב זצ"ל.

במסגרת עצרת החיזוק והתעוררות וכמסורת מידי שנה, בסיום העצרת חולקו התעודות לנבחנים על מסכתות הש"ס שקלא וטריא (אחר לימוד של כעשרה פעמים) במסגרת מכון 'זכרו תורת משה עבדי' (שהוקם ע"ש ולזכרו של מורנו הגר"מ לוי זצ"ל).

כמו כן השנה לקראת יום האזכרה, יצא לאור ספר חדש מתורתו של מורנו הגאון הגדול רבי משה לוי זצ"ל - שו"ת 'תפלה למשה' כרך שמיני. הכולל שאלות ותשובות בעניינים הנחוצים בזמננו בד' חלקי השלחן ערוך. ובניהם התכתבויות עם גדולי פוסקי הדור האחרון כגון מרן הגר"ע יוסף, מרן ראש הישיבה, ר"י 'פורת יוסף' הגר"י צדקה, רבה של ירושלים הגר"ש משאש, הגאב"ד הגר"נ קרליץ זצ"ל וכן הראש"ל הגר"י יוסף ועוד.

בין הנידונים המרתקים שניתן למצוא בספר: ישיבה בין תפילת לחש לחזרה, ברכת הלחמניות המתוקות, ברכת המסטיק והבמבה, דין ברכה אחרונה על גלידה, הנאה ממעשה שבת שע"י חברת החשמל ועוד. בנוסף לעצרת בישיבה, נערכו לזכרו של מורנו הגר"מ עצרות זכרון ברחבי הארץ. ובמהלך יום וליל ההילולא המונים פקדו את ציונו הקדוש בבית העלמין פוניבז' שבבני ברק להעתיר בתפילה ולישועה.

במעמד הרבנים | סיום סדר מועד בפרק היומי וסעודת הודיה על שיבת החטופים

לרגל סיום סדר מועד במסגרת לימוד הפרק היומי לע"נ מרן רבנו הגדול זצ"ל, הערך משולב בסעודת הודיה לקב"ה על שיבת החטופים, בהשתתפות מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט"א, הגאון הגדול הרב יצחק ברדא; ראש ישיבת "יצחק ירנן", הגאון הרב גדעון בן משה; ראש מוסדות "יורו משפטין", הגאון הרב חננאל כהן; ראש ישיבת "לבנימין אמר", הגאון הרב בנימין אליהו מאדאר; ראש בית ההוראה "מעין טהור", הגאון הרב ליאור כהן; חתנו נאמן ביתו של מרן זצוק"ל.

”כיכר הרבנים מאזוז” | פתח תקווה: ראש העיר חנך כיכר ע”ש מרן ואביו הגדול

בעיר פתח תקווה נערך מעמד הסרת הלוט וחניכת כיכר להנצחת מרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצוק”ל ואביו מרן מייסד הישיבה הגאון הקדוש רבי מצליח מאזוז זצוק”ל הי”ד, בשכונת הדר גנים שבעיר. את המעמד כיבדו בנוכחותם אחיו מרן ראש הישיבה הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט”א, בנו בכורו הגאון הרב גדעון מאזוז שליט”א, ראש העיר יוזם הרעיון מר רמי גרינברג ועוד אישים חשובים שאף נשאו דברים בשבחו ולזכרו, בסיום נערכה תפילת ערבית חגיגית בביה”כ אלגריבא שבעיר

מלאכת אומן | דמות דיוקנו של מרן שעתידה לפאר את בניין ישיבתנו הקדושה

לאחר חודשים ארוכים של עבודה מדוקדקת, הושלם ציור הדיוקן של מרן ראש הישיבה רבנו הגדול זצוק”ל, פרי מכחולו של האומן רבי אברהם אשורי הי”ו. היצירה, ששוויה מעל עשרים אלף שקלים, עתידה לתפוס מקום של כבוד בבנייני ישיבתנו הקדושה ”כסא רחמים”.

היוזמה להפקת הדיוקן הגיעה מאחד מנגידי הרצליה פיתוח, אשר ביקש להנציח את דמותו של מרן בבנייני הישיבה, ויצאה לדרך בל”ג בעומר תשפ”ה, לא לפני שקיבלה את ברכת המרא דאתרא הגאון הרב לירן ישי שליט”א, חתנו של מורנו ראש הישיבה שליט”א.

רְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ | התקשורת הבריטית בסיור מיוחד בהיכלי ישיבתנו הקדושה

נציגי תאגיד השידור הבריטי BBC ערכו סיור מיוחד בישיבתנו הקדושה ”כסא רחמים” במסגרת עריכת כתבה על החוק להסדרת מעמדם של לומדי התורה, ולאחריו התיישבו לשיחה מיוחדת לשמוע את דעת הרבנים בנושאים החשובים שעל סדר היום.

בביקורם סיירו הכתבים יחד עם מורנו הגרמ”ח בהיכלות בתי המדרש, התבוננו בשקידתם של הבחורים העמלים על תלמודם בסדר העיון והתרשמו מבחורי הישיבה, רבניה ואברכיה. במהלך הסיור התרגש המפיק, שהיה יהודי שבנערותו למד בישיבה, ואמר לרב כי ”ניכר על הבחורים שהם לומדים בנחישות” וכי המחזה של מאות הלומדים מרגש אותו עד שברצונו לעזוב את המשלחת ולהצטרף אליהם.

לֶךְ אֵלֵי תְּשׁוּקָתִי | אומנות: ציור ההנצחה המרגש בסמוך למעונו של מרן רבנו הגדול זצוק”ל

ציור מרהיב ומרגש צוייר על ארון החשמל בסמוך לביתו של מרן רבנו הגדול זצוק”ל ברחוב הרב עוזיאל ממכחולו של הצייר מאיר חורב. חורב, בחר להנציח ולהעלות את זכרונו של מרן בציור הפיוט ”לך אלי תשוקתי” אותו הורה מרן זצוק”ל לומר בהלוויותו, לצד ציון שמו ושנות חייו.

בסיומו של הסיור התיישבו הכתבים לשיחה וראיון מיוחד עם מרן ראש הישיבה הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט”א ובנו מורנו הגאון הרב מצליח חי מאזוז שליט”א, ושוחחו איתם על מעלת לומדי התורה, ההפרעות מצד נערים מסויימים כנגד שלוחי דרבנן, התמיכה החרדית בראש הממשלה נתניהו, התמודדות עולם התורה עם הרדיפות והקיצוצים, ועוד.

העיתונאי נתן משי שליווה את המשלחת, חידד כי מדובר בכלל תקשורת מהגדולים בעולם שמאות מליונים צופים בו, ואעפ”כ הכתבים באו עם שאלות גם על נושאים פנים-קהילתיים וציין כי הדבר מראה עד כמה גם הגויים אשר מעבר לים מתעניינים בעם היהודי בארץ הקודש ובשומרי גחלת הקודש.

קטעים מתוך יומנו של מרן רבנו הגדול "לב נאמן" ח"ב שעתיד לראות אור בקרוב, בהם כתב בשבח רעייתו הרבנית ע"ה שהחודש ימלאו עשרים וחמש שנים לפטירתה

בליל "שבת-חזון" התש"ס, כשהיתה סובלת יסורים נוראים (ארבעה חודשים לפני פטירתה) ד' מנחם אב, קראנו לה סיפור מתוך "יום ליום". וכך מסופר שם: "ביום ראשון האחרון התקשרה אמה לילד בן שנה וחצי לתכניתו של הרב אורי זוהר שיחי', וסיפרה סיפור מדהים שגרם לה לשנות דרכה. האשה סיפרה ששלחה את בנה למעון חילוני ברמה גבוהה מאד מכל הבחינות, אך משום מה הפעוט היה מסרב לאכול את האוכל המוגש לו על ידי הגננת בכל תוקף. הגננת פנתה לאם שהגיעה בעצמה לגן, היא ניסתה להאכיל את הילד, אך שוב הוא סירב בתוקף לאכול מהאוכל המוגש בגן. האם ביררה עוד על התנהגות הילד, והתברר לה שבכל פעם שהגננת מספרת סיפור לילדים, באופן אוטומטי הילד נרדם, בדיוק כשמתחילה את הסיפור. לאחר שהענין נמשך ללא כל סיבה, עטה לפתע האם החילונית על "הנקודה היהודית", היא גילתה שהאוכל בגן לא כשר ולא מעושר. בצעד אמיץ החליטה להעביר את הילד לגן סמוך, שם היה האוכל כשר למהדרין. וראה זה פלא, כבר מהיום הראשון הילד התנהג בצורה רגילה לחלוטין, אכל הכל בלי בעיה, והאזין בקשב רב לסיפורי צדיקים. האשה שנדהמה מעוצמת האירוע החליטה בצורה חד-משמעית לשנות דרך חייה ולחזור בתשובה, וכל המאכלים שמכניסה לבית הם בהכשר מהודר". עד כאן. כולנו נהנינו מהסיפור, אבל המנוחה שאלה שאלה מענינת: אם הילד הזה לא אכל אצל הגננת, איך אכל אצל אמה שלו החילונית, הרי גם אצלה האוכל לא היה מעושר ולא כשר למהדרין! תיקו. עמדנו נדהמים...

"ותורת חסד על לשונה" - תמיד היה אוכל בבית בשפע, שמה יגיע פתאום אורח או קרוב משפחה, ויהיה אפשר תמיד להגיש לו מנה או שתיים או שתיה ופירות וכיוצא. תמיד בישלה כמה מנות נוספות, ובימי חג וחנוכה ופורים שלחה לעניים. עוד שמעתי שהיתה אחת מקרובותיה שלא היתה זהירה כל כך במקוה שבת וכו', ושלחה לה והזהירה אותה מאד לשמור על טהרת המשפחה, ושמעה לה והיתה נוסעת באופניים למקוה, וזכתה שבנה לומד כעת בישיבה.

"צופיה הליכות ביתה" - היתה נזהרת בכל דבר. בימי החגים, היתה משאירה את הגאז דלוק מעת לעת ולפעמים שלשה ימים רצופים (אם חל ראש השנה בחמישי וששי), ולפני השינה היתה בודקת שכל החלונות סגורים, שלא יכנס פתאום אויר ורוח מבחוץ ויכבה את הגאז ותהיה דליפת גאז רח"ל. ופעם אחת הריחה ממתת חוליה ריח של גאז במטבח, ואנחנו עמדנו במטבח ולא הרגשנו.

צרכי שבת היתה מכינה עוד מיום רביעי, שבערב שבת יהיה הכל מוכן בריוח ולא בלחץ. נזהרה תמיד לא לזרוק לחם ישן שהתיבש, והיתה מכינה ממנו כופתאות לשבת טעימות מאד (פעם יהודי עיראקי אחד שהרכיב לנו ארון בבית טעם בערב שבת מהכופתאות ואמר "קובה שגעון"...), וכן היה המנהג בגירבא לא לזרוק אף פירור לחם.

עד לימיה האחרונים, היה לה זכרון נפלא. היתה זוכרת שיחה שבין אביה לאבא מארי זצ"ל בענין דקדוק המבטא וכו', וסיפרה אחרי שנים את הכל דברים כהוייתן. היתה זוכרת כל חפץ בבית איפה מונח בסדר נפלא, גם כששכבה על ערש דוי בשנתה האחרונה. ויש לרמוז **"קמו בניה ויאשרוה"** בגימטריא ב"פ "סדר", כי היה לה סדר כפלים לתושיה. וכיו"ב ראיתי רמז בפסוק כי היא חכמתכם (בגימ' ב"פ סדר) ובינתכם (כנ"ל), ללמדנו שהסדר הוא חצי חכמה.

הרב חיד"א בספר "מעגל טוב" (עמוד 6) כתב על אשתו המנוחה בזה הלשון (הוא היה אז שד"ר בתונס בשנת תקל"ד. והדברים נכתבו במוצאי שבת פרשת כי תשא כ"ג באדר תקל"ד): "לאחר ההבדלה הלכתי לחדרי ופתחתי את המכתבים, וראיתי שבעוונותי הרבים נאמרה פקידה באשה, אשת נעורים, חסידה, בעלת שכל, אשה יראת ה', בעלת צדקות, צנועה, מחמד עיני, נות ביתי נשמתה עדן, ועולם חשך בעדי... והייתי צר וסופד על אבידת מרגלית כזאת, שכמעט היתה יחידה בדור כפי המשוער בדעתי, מחכמה ומכבוד ושכל עצום ונורא, וכן יופי, וצניעות גדולה שלא תשוער, ונקיות עצומה, באופן שהייתי סר וזעף". כמעט כל מלה ומלה אפשר לומר גם על הרבנית שלי נ"ע. ועליה אפשר לומר מליצת רבי יהודה הלוי (בשינוי מה): "בת ציון כלילת יפי, אהבה וכן תקשרי". כי המלים "כלילת יפי אהבה חן" עולים בגימט' **אסתר** (נ"ע). והיא היתה **בת ציון** בוכריץ.

בליל ט"ז כסלו התשס"ג, ליל פטירתה, דרשתי עליה בבית פסוקי אשת חיל מי ימצא וגו', ואמרתי: אשת (בגימט' אסתר מ). חיל (נוטריקון חיה לויזה) מי ימצא? בגימט' **נאמן** וגו'. חיל מי ימצא בגימט' **מצליח מאזוז** (אמה"ג זצ"ל שהשיאה אלי). "היתה **כאניות סוחר**" בגימט' תשס"א לפ"ק, שהלכה באניות אֶבֶה בעוה"ר.

"לא יכבה בלילה נרה", שהיתה זהירה מאד כשהדליקה נרות שבת ונר ראש חודש וכיוצא שלא להשאירם על יד מקום המועד לשריפה ח"ו, כמו שקרה כמה פעמים בזמננו שנשרפה הסוכה ונשרף הבית ב"מ, ולכן לפעמים שמה נר בשמן שדולק עד הבוקר ועד מוצאי שבת ולא חששה לכלום.

בחול"ל לא היתה לנו מכונת כביסה, והמנוחה היתה מכבסת במו ידיה. מעל הבית בתונס היה גג שצריכים לתלות שם את הכביסה, וכל הקודם זוכה. היו השכנות מתחרות מי יתפוס את הגג ראשון. אחת קמה בשבע, אחת קמה בשש, אחת קמה בחמש. המנוחה היתה משיגה את כולן. כיצד? פשוט מאד: לא היתה ישנה, לא צריך **"ותקם בעוד לילה"** - מלכתחילה לא היתה ישנה. במוצאי שבת היתה אומרת לי: "תשמע, הערב אני מפחדת, אתה צריך להיות על ידי...". בסדר, אני יושב במוצאי שבת ולומד הרמב"ם, גומע הלכות, עוד הלכה ועוד הלכה. בשעה 3 אחר חצות מסיימת לכבס. "עכשיו תלך אתי לתלות כביסה". תולים כביסה. בשעה ארבע בבוקר כבר סיימה הכל. וכשקמו השכנות לכבס, מתברר להן שכבר קדמתן המנוחה, והיו מדברות על זה בהשתאות רבה. במוצאי החגים, היתה מצטברת ערימה של כביסה עד התקרה, והיינו עושים באותו לילה חמש כביסות, והמנוחה לא היתה ישנה כלל באותו לילה, כי כביסה הולכת וכביסה באה והמכונה לעולם עובדת...

"פיה פתחה בחכמה" - עולה **תרס"ג** כמנין **אסתר ב'** (בוכריץ). היה לה כושר-הבנה מדהים להבין דבר מתוך דבר. אם מישהו מבקש על מישהו שלא יסע לחול"ל להביא רופאים, היא היתה מבינה שבעה צעדים אחורנית, וקולעת למטרה. עליה אמרו בגמרא (נדה מ"ו ע"ב) "שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש". למה עשה ה' ככה? כי בדרך כלל האישי יוצא ובא ולומד חכמה ודעת מתוך הנסיון בחיים ומפי אחרים, ואילו האשה צנועה בבית "כל כבודה בת מלך פנימה", והשלים לה בורא עולם את זה בתבונה הטבעית שנתן לה. ומלת **בינה** אצל חז"ל היא מה שקוראים היום **חכמת חיים**, כמו בן ארבעים לבינה (אבות פ"ה משנה כ"א).

הפתם העור

הוא אזור קטן בתור העין שאין בו קולטי אור, כך ששדה הראיה של כל עין מגבל בחלק קטן מאוד. חוקרים כופרים נוהגים להצביע על פתם זה כעל ראיה לחסר-תכנון, ומראים שפתם זה אינו מצוי בעינו של התמנון, שגם לו עין דומה לאדם. אף האמת שישנה סבה להמצאותו של הפתם העור באדם ולא בתמנון. החבורים של הרשתית בעין האנושית מגנה על הרשתית מפני קרינה אולטרה סגלית הנמצאת באור. בעינו של התמנון אין "פתם עור" מפניו שהוא חי בים, והמים מגנים על עינו מפני קרינה זו, כך עינו יכולה לקלט את כל קרני האור מבלי להנזק. ואכן, אלו היה התמנון חי ביבשה, הוא היה מתעורר תוך זמן קצר בגלל עדי הקרינה שיש באור. (הרב דניאל בלס הי"ו).

המטרה - התקרבות

מרב שאנו רגילים להתפלל שלש פעמים ביום, אפשר שמעולם לא עצרנו את עצמנו לשאל שאלה פשוטה ויסודית: לשם מה בכלל נועדה התפלה, הרי בורא עולם הבוחן לבות וכליות בודאי יודע ומכיר היטב את כל מחסורנו, ואם בחר שלא להעניק לנו דבר מסוים - פנראה שאינו מגיע לנו, ומה העניין להתפלל על כך?

האמת ששאלה זו נובעת מתפיסה שגויה כלפי מטרת התפלה. להבנתנו, לאדם יש בקשות שהוא חפץ שיתמלאו, ולשם כך נועדה התפלה - כאמצעי לבקש מהקב"ה שימלא מחסורו. למעשה, מלמדנו רבנו בחיי כי הענין הוא בדיוק הפוך - התפלה אינה אמצעי אלא מטרה. עצם ההתקרבות לה' שיש בתפלה - זו המטרה. אדם זקוק להיות מחבר לקב"ה, וחבור זה נעשה על ידי שהוא נצב לפני בוראו ומתפלל. וכדי שתהיה לאדם סבה להתפלל ולבקש, מעמידו הקב"ה בפני קשיים רק כדי שיתעורר להתפלל ולהתקרב אליו. התפלה אינה "פטנט" שבא למלא את חפציו של האדם, אלא דרך ליצר חבור בינינו לבין קוננו.

מכל מלמדי השכלתי

סביבון

הסביבון מסתובב למטה רק על ידי הסבוב למעלה. ואי אפשר לאדם להחליט לאיזה צד יפול הסביבון. וגם אם יסובב את הסביבון בכל כוחו, לא יועיל לו דבר, ורק דבר אחד "ירויה", שייצטרף הסביבון להסתובב עוד סבובים רבים, בכדי להגיע אל מקומו הנגזר עליו.

כך היא הנהגת העולם, שכל מה שמסתובב כאן למטה - מסובב על ידי שוכן מעלה. ואין ביד האדם לשנות אפלו כמלא נימה ממה שנגזר עליו, וכל הרבוי בהשתדלות רק יגרם לו שייסתובב עוד סבובים רבים עדי בואו אל המנוחה ואל הנחלה.

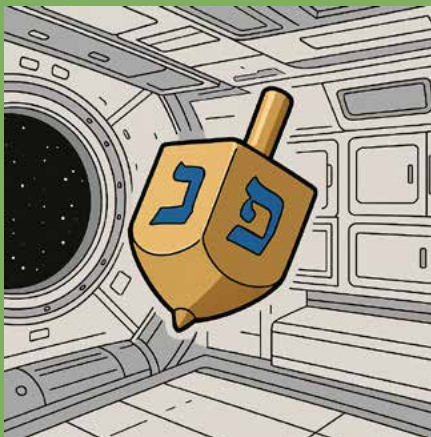
(הרה"ר אלימלך בידרמן שליט"א)

הידעת?

סבוב הסביבון הארוך ביותר בעולם

ובמקום הגבוה ביותר

ד"ר ג'פרי הופמן היה לאסטרונוט היחיד הראשון, כאשר טס בכ"ב בניסן תשמ"ה במעברת החלל דיסקברי. לטיסה הרביעית שלו, במעברת החלל "אנדוור", לקח הופמן סביבון, כדי לצון את חג החנכה שחל באותם ימים. הופמן סובב את הסביבון באויר המעברת בתנאי חסר כבידה, והסביבון המשיך להסתובב בחלל התא בלי לפל וללא הפסקה, עד שהתנגש באחד הקירות. הארוע צלם והעבר בשדור חי לצופים על פני כדור הארץ.

”אשת חיל עטרת בעלה”

מעודדות

ומחזקות, תמיד כיוונה, וחיזקה ועודדה במלים טובות ובאמונה.

אם אעצור אשה ואשאל אותה יש לך אמונה? היא תביט בי חזק, תרים גבות, תפלבב בעיניה ותאמר מה השאלה? ודאי יש לי אמונה, איך אפשר בלי אמונה?

נכון! לכולנו יש אמונה וכולנו מתחזקים באמונה, אך אמונה נבדקת בשעת נסיון וקושי.

נסיון לשון **נס**, דגל (יש נס לשון פלא, ויש נס לשון דגל) כתוב בפס' "נתת ליראיך נס להתנוסס", הקדוש ברוך הוא מנסה את האדם כדי להעלות אותו בדרגות, הנסיון שאדם עומד בו, מרומם אותו ומעלה אותו גבוה מעל גבוה, אך פעמים כשיש נסיון חלילה קשה, גם אדם שמאמין ויודע, הלחץ והקושי, דוחק ומכביד, והפחד מה יקרה, ואיך יהיה, ומה אעשה וכמה יעלה, ועוד מחשבות באות, מטרידות, וכמעט מפילות את האדם למטה, וכאן צריך **”האמנתי כי אדבר”**, הכח לחזק את עצמנו בדיבור, במוסר ובאמונה תמה וברה, שהקדוש ברוך הוא בעל היכולות כולם, וכל דבר קטן או גדול, טוב או רע, קל או מכביד, נעים או חלילה מפחיד, הכל זה ממנו יתברך והכל באהבתו הגדולה והרחומה, ואין לפנינו לא שכיחה ולא עוולה ולא משוא פנים, הקדוש ברוך הוא אמת וחוחמו אמת, ואין אצלו טעויות, אדם ששם לפניו תמיד **”שיויתי השם לנגדי תמיד”**, יודע שה' אתו, הוא מכלכל דרכיו, והוא המנהל של כל העולם, הוא יכול להיות סמוך ובטוח שהקדוש ברוך הוא עושה הכל הכל לטובה.

מובא בגמרא בבא בתרא: אמר הקדוש ברוך הוא לאיוב, בין גומא לגומא לא החלפתי, בין אויב לאיוב התחלף לי? הרי אם חלילה שני שערות בראש יוצאות מאותו שורש אדם נולד עיוור, וכל כך הרבה שערות בראשו של אדם, וכל כך הרבה אנשים יש בעולם, ואין לפנינו יתברך טעויות. וכי התחלף לקדוש ברוך הוא בין אויב אדם רע, לבן איוב שהיה צדיק? לא! אלא הקדוש ברוך הוא רואה ויודע הכל. ולבות בנ"א, ודוקא הצדיקים, נבחנים לפניו ומקבלים נסיונות, כי הם האוהבים לפניו יתברך, ויודע שהם לא יבעטו, ויקבלו באהבה את רצונו, ויתקרבו אליו יותר ויותר, וכל זה מעלה אותם בדרגות גבוהות ונעלות לאין שיעור ומידה.

וכך ראינו אצל הרבנית אסתר שעל אף כל יסוריה הרבים והקשים, תמיד זכרה את הקדוש ברוך הוא, אפילו עוודה ועזרה לנשים אחרות להתמודד, אם בשלום בית, ואם בעצה טובה אחרת כנ"ל, כי אנו צריכים לחיות את האמונה בתחושה חדה ובווערת בכל מצב וזמן. לפעמים הישועה מתגלית במהרה, לפעמים מתאחרת ומתעכבת, אבל תמיד תמיד נזכור, להתחזק שאין עוד מלבדו, והוא הטוב והמטיב לכל. והלוואי שבקרוב נזכה לגאולה שלמה, בחסד ורחמים ולתחיית המתים, ולביאת משיח צדקו במהרה בימינו, אכ"ר.

טהורה, יודעת כמה השקעה, וכמה ויתורים. ואני לא מדברת על ויתורים גדולים כמו מכונית שרד, ודירת פאר, ובגדי יוקרה, ושאר הבלי העולם, אני מדברת אפילו על עזרה לפעמים מינימלית. היום מקובל שהבעלים לוקחים ומחזירים מהגנים ומהמטפלת, עוזרים בהשכבה, ויש גם בשאר עבודות הבית (וזה נושא בפני עצמו, עבודת האישה מחוץ לבית ותוצאותיה), אך אצל הרבנית אסתר ע"ה לא היה דבר שהשאירה לבעלה הגדול מורנו ורבנו מרן רה"י זצוק"ל לעשות, היא היתה מיוחדת במינה בסדר וניקיון. סיפר פעם בעלה הגדול, שמרוב הניקיון המיוחד ששרר בביתם, קרה מקרה שהתארחו אצלם לערב שמח, ואשה אחת שלא היה לה מקום לשבת לאכול, לקחה את מנתה, ונכנסה לחדר השירותים, סגרה את המכסה וישבה עליו לאכול כמו כסא, לא היה הבדל בעיניה בין שירותים למטבח מבחינת ניקיון וטיפוח (כמובן שהיה לה חוסר ידיעה בדבר האיסור), אבל רק מראה לנו שהסדר והניקיון היו אצלה במעלה גדולה.

וכן השקיעה בארוחות טובות ומחזקות, והיתה דואגת לחמם לכל אחד שחזר מתלמודו ולימודיו את האוכל מחדש ולהגישו לו מוכן חם וטעים, והיתה מכינה לילד מסוים מאכל מסוים שאוהב כדי לשמח אותו ולחזק הרגשה טובה בליבו.

גם לכבוד שבת הייתה מתחילה את ההכנות מוקדם - מיום רביעי כבר הכינה סלטים, וביום חמישי את האוכל, והחלות ביום שישי, כמו שכתוב בשולחן ערוך שזו מצוה גדולה מאוד, ולא כמו היום שמרבים לקנות אוכל מוכן. האמת שאנשים מחפשים סגולות לעושר, עובדים קשה מבוקר לערב, עושים שעות נוספות ועבודות צדדיות, אבל **סגולת השבת היא סגולה נפלאה לעושר, השבת היא מקור השפע והברכה**, ומי שמכינה לכבוד שבת ביד רחבה לפי יכולתה, מתאמצת בהכנות לשבת, אם במאכל, אם במשקה, אם בניקיון וסדר, ואם בבגדים נאים ועוד - כל אלה פותחים שערים גדולים בשמים לשפע גדול ועצום.

והרבנית זכרה לברכה השקיעה בהכל, באהבה ובמסירות אין קץ, ועמלה וטרחת לבדה בלי לבקש עזרה מבעלה, בלי עוזרת בית לניקיון, והכל בתוך שמחה ודבקות במטרה, שיוכל לשבת לשקוד על התורה ועבודת השם טהורה. ועליה נאמר "אשת חיל ימצא" קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה". בעלה מורנו מרן ראש הישיבה הרב מאיר מאזוז זצ"ל היה מרבה לשבח את אשתו על כל מעשיה, וקרא עליה את הפסוק "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", שעלתה עמו מתונס לארץ ישראל, וגם כאן בארץ כשהרב בצעירותו נפל מקומה שלישית והיה בבית לוונשטיין, היתה נוסעת אליו בכל יום ויום לסעודו בחוליו, במסירות, על אף שאמר לה פעמים מספר שאין צורך ויש לו את כל העזרה הדרושה.

ונקודה נוספת שניתן ללמוד ממנה לחיזוק, זו האמונה הצרופה בבורא עולם, שאין עוד מלבדו, ובידו נפש כל חי. הרבנית עליה השלום כמו שמספר הרב, סבלה רבות, אם בסבלו של הרב כשנפל, ואם היא בעצמה שחלתה במחלה הקשה בצעירותה (נפטרה בגיל 56), ועברה טיפולים רבים וקשים, ותמיד קיבלה את הכל באהבה, ועוד שמעתי מנשים שהיו באות לבקרה, והיו יוצאות ממנה

במלאות 25 שנים להסתלקותה בט"ז כסלו תשס"א, של הרבנית אסתר מאזוז עליה השלום. הצדקת הנפלאה, שבמידות ובמעשים טובים רבים, מעוטרת ומלאה, עברה ייסורים רבים מאוד בחייה והתגברה, ולמורנו ורבנו עטרת ואשנו מרן ראש הישיבה רבנו הגדול היתה כעטרה, הרבנית אסתר לואיזה בת זהרה זכרה לברכה.

אמרת אשרטט מעט קווים לדמותה, שיאירו לנו ויתוו דרך מתוקה, לבית של תורה ואמת לאמתיה, איך התנהגה, למען חיי נצח בחיי חיותה, והעיקר שבעלה יסקוד על התורה משאת נפשו ואהבתה. נאמר במשלי פרק י"ב "אשת חיל עטרת בעלה" אשה טובה וצדקת היא הכתר של בעלה, ועוד נאמר במשלי בפרק ל"א פרקה של אשת החיל, "נודע בשערים בעלה" שבחה של אשת החיל שזוכה שבעלה מתפרסם, ונודע בשערים שהוא אדם גדול. והנה אם נחשוב מה השבח בזה לאשה? וכי כשבעלה נודע בשערים מישהו זוכר את האשה? וכי אשה שבעלה מוסר שיעור בבית המדרש, או שקדן גדול בכולל, או שמא הוא פוסק הדור והדור - יש מישהו שבודק ושואל מעניין מי זאת אשתו? ולא מדובר בדורנו המוחצן שחי חיי פרסום, מדובר בדורות שנשים היו צפונות בבתיהן צנועות ושקטות, ובכן, לא נראה שזה מעניין מישהו. ובכל זאת, אם שלמה המלך החכם מכל אדם אומר כך, צריך לנסות להבין.

ואם נעמיק נראה ונבין, שבאמת זהו ממש השבח של האשה שבעלה שוקד, לומד ונודע בשערים בצדקתו, כי האשה היא בונה את בעלה, והיא התמיכה שלו בכל דבר ועניין.

אמרו חז"ל: "השרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה, שרוי בלא טובה, שרוי בלא שמחה, שרוי בלא חומה". האשה היא הכח של בעלה, היא הדלק, היא העוצמה, היא ישוב הדעת, היא יוצרת את השלוח והשמחה בבית. היא דואגת לצרכים הגשמיים, הוי אומר, אוכל חם ובריא, ביגוד נקי ומאורגן, דירה נאה ונקיה, הרחיקה דעתו של אדם. וכמובן גם לצרכים רוחניים של בעלה, שמחזקת אותו בהערכה וממילם טובות וכל אלו ורק הם יכולים לעזור לו לשקוד ללמוד לעלות ולהצליח.

ורואים בצורה ברורה ושקופה כאלה שהתחזקו, והחליטו גם להפוך לעוסקים בתורה, מי בשיעור יומי, ומי ביותר מזה, ובדרך כלל, **מאחורי כל זה עומדת אשה טובה**, צדיקה ומדרבנת, נמצא שוב הגענו למסקנא "אשת חיל עטרת בעלה" האישה היא ה**כתר**, היא המובילה והמדרבנת (כמובן אם לא משתלטת חלילה), ועל אף שהיא נסתרת וצנועה, לא מחפשת ועושה למען פרסום ותהילה, אך סוף הכבוד לבוא, בסוף, "קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה". **מגיע הזמן שכולם רואים שמאחורי אדם גדול, עומדת אשה גדולה.**

היום מרבים להשתמש במלה "רבנית" כמעט בפניה לכל אשה, זה כמעט מחליף את המלה "גברת" של פעם, זה נשמע יותר "משלנו". פעם שפנו אלי בכינוי הזה מיד שללתי, אני אשה פשוטה, לא רבנית, לא הרגשתי ראויה לכתר הזה, אבל אז ניצחה אותי אשה אחת באמרה הקשיבי למלה רבנית, וראי מה היא טומנת בתוכה **רב-בנית**. בעלך רב ואת בנית. נהייתי מאוד מהרעיון, זה אני מוכנה לקבל. כי כל אחת מאיתנו שמשקיעה בבעלה, בבניה שיגדלו בתורה ויראת שמים

השנה
יותר
אתאיזם!

ממשיכים

בדרךנו

כולנו נרתמים להמשיך

את מפעלו של מרן ראש הישיבה זצ"ל,
את ישיבתו, את ספריו, את שיעוריו, את עיונו,
את הנהגתו, את חינוכו, את תורתו,
ונזכה שיקויים בנו

**תורתו מגן לנו היא מאירת עיננו
הוא ימליץ טוב בעדנו**

הילולא רבא

דצדיקייא

החלה מכירת הברטיסים
להילולא השנתית בגני התערוכה
י"ז בטבת תשפ"ו | 06.01.26

אצל הרכזים ✦ ykr.org.il ✦ 1700-50-51-52